

ĮVYKIAI, PROBLEMOS, NUOMONĖS

NAVINYKŲ KAIMO LAUKŲ ŠVENTINIMAS ISTORIJS TRUPINIULOSE –
Alicija Krakauskienė 3

ŠVIETIMAS

DAILIOJO ŽODŽIO KONKURSAS – **LLD inf.** 5
PUNSKO KOVO 11-OSIOS LICĖJUS NE TIK MOKO, BET IR VYKDO ĮVAI-
RIUS PROJEKTUS – **Irena Nevulienė** 7

JUBILIEJAI

XXX VAIKŲ TEATRŲ FESTIVALIS – **LLD inf.** 9
70 ŽINGSNIŲ. ANTRASIS „JOTVOS“ JUBILIEJINIS RENGINYS – **Jurgita
Stankauskaitė** 12

KULTŪROS BARUOSE

SEKMADIENIO ŽYGIS – **Birutė Grigutienė** 15
„LIETUVIŠKAS VAKARAS“ SUVALKUOSE – **Onutė Virbylienė** 18
ANSAMBLIŲ SĄSKRYDIS 2021 20

ŽMONĖS

SAUGUMO PINKLĖSE – **Vytautas Pečiulis** 22

SVEIKA GYVENSENĄ

PUNSKO VALSČIAUS SOCIALINIŲ PROBLEMŲ ĮVERTINIMAS 23

SKELBIMAI

SPAUDA RAŠĖ

LIETUVOS ŽINIASKLAIDA 26

Viršeliuose:

Jubiliejinio XXX vaikų teatrų festivalio „Raganė“ dalyvis – Punsko
lietuvių kultūros namų jaunių teatras „Kregždė“ (Virginijos
Karčiauskienės nuotr.)
Žydėjimas (Ramonos Masionytės nuotr.)

REDAKCIJOS ADRESAS

16-515 Puńsk,
ul. A. Mickiewicza 23

tel. / faks. (+48) 87 5161 416
www.e-ausra.pl
ausra@o2.pl

LEIDŽIA

Lenkijos lietuvių draugija
16-500 Sejny,
ul. Wileńska 9
tel. / faks. 87 5162 125

Vyr. redaktorė Irena Gasperavičiūtė
Redakcijos sekretorė Alicija Krakauskienė
Stilistė, korektorė Birutė Burdinaitė-Ołów
Techn. redaktorė Aldona Jonušonytė

KORESPONDENTAI: Petras Maksimavičius,
Eugenija Pakutkienė, Jurgita Stankauskaitė

Spausdino „Aušros“ leidyklos spaustuvė.

Numeris pasirašytas spaudai 2021-07-14

Rankraščiai taisomi ir trumpinami redakcijos
nuožiūra. Redakcijos nuomonė nebūtinai
sutampa su autorių nuomone.

Lenkijos lietuvių draugijos sąskaita

BS Sejny, ul. Powstańców Sejneńskich 1, 16-500 Sejny
Nr. 23 93540007 0000 0000 0198 0002
SWIFT / BIC kodas POLU PL PR

Zadanie pn. „Wydanie 24 numerów dwutygodnika
„Auśra” zrealizowano dzięki dotacji Ministra
Spraw Wewnętrznych i Administracji.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Projektą „Lenkijos lietuvių tautinio sąmonin-
gumo ugdymas“ iš dalies remia Spaudos, radijo
ir televizijos

rėmimo fondas
(gauta parama per
projekto įgyven-
dinimo laikotarpį
– 8000 eurų).

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

Mieli skaitytojai!

IRENA GASPERAVIČIŪTĖ

Iš vasarėjus karštis tapo kasdienybe. Žmonės gyvena atostogų ritmu. Kas ilsisi prie jūros, kas kalnuose aktyviai leidžia laiką, kas brandina derlių... Šiek tiek atitrūkome nuo kasdienių gąsdinimų pandemija, gatvėse galime kvėpuoti pilna krūtine. Štai Lenkijos šių dienų rodikliai: vakar 66 nauji susirgimai, šiandien – 44. Ar tai skiepijimosi rezultatas, ar natūralus vasaros efektas (pernai vasarą irgi ne daug susirgimų buvo), sunku pasakyti. Tik viena aišku – nesinorėtų vėl sugrįžti prie tokių pačių ribojimų, kokie buvo rudenį ar žiemą. Todėl – kaip kas bevertintų skiepus ir ypač tai, kad jie skubiai parengti ir gal ne iki galo iširti – vis tiek, sakyčiau, skiepytis verta, vien dėl to, kad vėl visi sugrįžtumėm ne tik vasaros sezonui į normalų gyvenimą.

Palaisvėjus ribojimams mūsų kultūrinis gyvenimas irgi sugrįžo į savo vėžes. Vėl renginys veja renginį. Įvyko ir tradicinis ansamblių sąskrydis prie Galadusio ežero, ir „Lietuviškas vakaras“ Suvalkuose. Mindaugo karūnavimo dieną Punske surengtas vaikų „Dainorėlis“, Seinuose tradicinis koncertas. Žinoma, tą vakarą viską vainikavo tradicinis „Tautiškos giesmės“ giedojimas. Šį savaitgalį vyko Klojimo teatrų festivalis, „Jotva“ toliau šventė savo jubiliejų, poetai susirinko į Poezijos pavasarį. Žodžiu, per pastarąsias dvi savaites kiekvienas galėjome rasti sau renginį. Bet, kas labai svarbu, vėl galime susitikti ir nevaržomai bendrauti su žmonėmis.

Šiame „Aušros“ numeryje rasite įvykusių renginių akimirky. Aišku, visko sutalpinti neįmanoma, taigi ir kiti numeriai, tikiuosi, kunkuliuos gyvenimu kaip kadais. Smagių jums vasaros akimirky, gerų atostogų ir atgailvos nuo kaitros, ypač tiems, kas nepaisant orų turi eiti į darbą!

Navinykų kaimo laukų šventinimas istorijos trupiniuose

ALICIJA KRAKAUSKIENĖ

Jau trečiąkart Navinykų seniūnas Darius Baguckas su žmona Irena pakvietė visus šio kaimo gyventojus į šv. Mišias ir laukų šventinimą, kurie vyko birželio 11 dieną Navinykų kaimo kapinaitėse. Jos pastaraisiais metais tapusios ypatinga maldos vieta, kur kerinčios gamtos apsuptyje atliekamos kaimo laukų šventinimo apeigos. Tądien šv. Mišias aukojęs kunigas Povilas Slaminiš priminė, kad šių apeigų tikslas – ne tik pašventinti kaimo laukus, prašyti Viešpaties, kad apsaugotų nuo karo, maro ir bado. Visų pirma tai santykio su Dievu atnaujinimas ir, kas ypač šiais laikais labai svarbu, bendruomeniškumo tradicijų palaikymas, kai visi kaimo gyventojai palieka savo sodybas ir susitinka bendrai maldai bei pasibuvimui.

O kaip seniau atrodė laukų šventinimas? Vyriausieji kaimo gyventojai dar atsimena, kad anksčiau buvo ruošiami altorėliai prie keturių kaimo kryžių. Tokie altorėliai būdavo pirmojoje kaimo linijoje prie Judickų (vėliau Grimalauskų) ir Petro Sendos, o antrojoje linijoje prie Sendų (vėliau Akranglių) ir Drūčių. Prie pirmojo altorėlio buvo atnašaujamos Mišios, kurioms būdavo parvežamas brika kunigas. Po Mišių buvo lankomi likusieji altorėliai prie kryžių. Ten buvo skaitoma Evangelija, kalbamos maldos, giedama. Nuo vieno kryžiaus prie kito ėjo visi žmonės kartu su kunigu. Kartais kunigą veždavo. Priekyje buvo nešamas kryžius. Eidami giedodavo litaniją,

giesmes. Keturiuose kaimo laukų kampuose kunigas pašventindavo žemę. Po pamaldų visi sueidavo pas kurį nors šeimininką bendram pobūviui, atsinešdavo maisto ir gėrimo pasivaišinti.

Ėmus drausti laukų šventinimą kaimuose, prasidėjo kaimų žemės šventinimas bažnyčios šventoriuje. Gražiai papuoštoje pintinėlėje ūkininkai atsiveždavo kaimo laukų žemės. Po šv. Mišių žmonės eidavo procesijoje bažnyčioje arba šventoriuje sustodami prie keturių kampų. Kiekvieno sustojimo metu buvo skaitoma Evangelija, meldžiamasi. Pašventinta žemė buvo padalijama ir vežtasi jos namo. Navinykų kaimo seniūnui pasikeitus, laukų šventinimo apeigos grąžintos į kaimą. Nors jau niekas nepuošia keturiuose kaimo laukų kampuose altorėlių ir neina visi kartu nuo kryžiaus iki kryžiaus, bet papuošiamas vienas altorėlis senosiose kaimo kapinėse, kur susirenka visas kaimas. Tokiu būdu kaimo kapinės atsigauna ir lieka neužmirštos: nupjaunama žolė, patvarkoma aplinka, čia susirenka patys jauniausieji ir vyriausieji šio kaimo gyventojai pasimelsti, pabendrauti. Jau nebe brika, bet mašina atvežamas kunigas, o su juo ir vargonininkas bei zakristijonas. Ir šv. Mišios, ir maldos gerokai trumpesnės. O pamaldų apeigoms pasibaigus, išnuomotoje palapinėje visi susėda prie bendro vaisių stalo.

Norint pasiekti Navinykų kapinaites, kurios yra nuošaliau kaimo pirmosios linijos, besijungiančios su

Navinykų kaimo gyventojai su kunigu P. Slaminium kaimo kapinaitėse

Didžiulių kaimo laukais, reikia pervažiuoti kaimą iš vakarų į rytus einančiu, caro laikais tiestu vieškeliu (dabar plentu), jungiančiu Seirijus, Lazdijus ir Šipliškes. Pervažiuoti Ūlyčiabalę ir Tamsinę (tiltelių pavadinimai). Pravažiuoti pro Trakelį, Kalviadaržį (buvusios Navinykų pagrindinės mokyklos vieta), Zotvarėlį, Užubalį, Zomatus (laukų pavadinimai), pasiekti Pirtavietę, o ten už vingiuoto Akuotės upelio pasukti į dešinę. Kiek pavažiavę vieškeliu Didžiulių Adukauskų (kurių jau nebėra) sodybos link ant apaugusios medžiais pakalnės kairėje pusėje išvysime akmeninės tvoros likučius bei centre tebestovintį kryžių. Šis kažkada pusės margo plotas byloja, kad čia ypatinga vieta. Navinykų kaimo gyventojai, norėdami atminti savo prosenelius ir padėkoti, kad išliko gyvi, kapinaitėse po Antrojo pasaulinio karo nelaimių ir netekčių 1949 m. pastatė betoninį kryžių su užrašu „Viešpatie, pasigailėk sielų“, o mokinukai kapines apšodino eglėmis. Laikui bėgant kapinės apnyko. Kai dar veikė Navinykų pagrindinė mokykla, direktorės Nastutės Sidarienės pastangomis mokiniai uždegdavo ten Visų šventųjų dieną žvakelių,

padėdavo gėlių. Dabar ši vieta jau treji metai prižiūrima seniūno Dariaus ir jo žmonos iniciatyva.

Tokiomis progomis verta prisiminti savo gyvenamosios vietovės istoriją, kaip anuomet atrodė mūsų senelių, prosenelių kasdienis gyvenimas, kokie žmonės gyveno. Pasidžiaugti išlikusiomis pavardėmis, kurios ir toliau gyvuoja nuo pat kaimo įkūrimo. Mat Seivų seniūnijos inventoriuje 1765 m. yra užrašytos tokios pavardės: 1. Motiejus Drūtys (lenk. Maciej Drucis), 2. Baltramiejus Nevulis (Bartłomiej Niewulis), 3. Kazimieras Nevulis (Kazimierz Niewulis), 4. Jurgis Kuosa (Jerzy Kossa), 5. Mykolas Kuosa (Michał Kossa), 6. Andrius Murinas (Andrzej Murzyn). Taigi iki šių dienų yra išlikusios dvi pavardės: Drūčių ir Nevulių. 1775 metais buvusios ir toliau 6 sodybos, o 1789 m. 9 sodybos ir 46 gyventojai. XIX a. Navinykai buvo jau visiškai apgyvendinti, nes kronikose užrašyta 200 žmonių. Navinykų gatvinis sodžius išsiskirstė 1868 m., tuomet atmatuota 13 kolonijų: 1. Osipui Semionovui, 2. Kazimierui Drūčiui, 3. Antanui Nevuliui, 4. Semionui Ivanovičiui, 5. Jonui Šupšinskui, 6. Jokūbui Sendai, 7. Antano

Nevulio paveldėtojams, 8. Nevuliams, 9. Martynui Sendai, 10. Milančiaus paveldėtojams, 11. Jurgiui Sendai, 12. Dominiko Milončiaus paveldėtojams, 13. Motiejaus Morozo paveldėtojams. Spaudos draudimo metais Navinykuose gyveno Juozas Bielys, knygų platintojas. O štai kiti žymūs žmonės, gimę arba gyvenę Navinykuose:

1) **Jurgis Milančius** (gimė 1869 m. Navinykuose, mirė 1956 m. Vievėje) – vaistininkas, daraktorius, knygnešių šelpėjas, kovotojas už lietuvių;

2) **Kazys Rakūnas-Markauskas** (1900–1993) – Štuthofio lagerio kankinys, kovotojas dėl lietuvių teisių Seinų, Smalėnų bei Punsko

bažnyčiose, Seinų ir Punsko krašto žmonių pramintas Mostele turbūt dėl jo polinkio gydyti žmones tepalais, kurį laiką gyvenęs Navinykuose; 3) **Antanas Miloncis** (1914–1988) – gimė ir gyveno Navinykuose, paminklo Lietuvos kariuomenės savanoriams, kilusiems iš šio krašto, kūrėjas, savamokslis, apdovanotas Šaulių žvaigždės medaliu;

4) **Antanas Judickas** (gimė 1925 m. Navinykuose, mirė 2015 m. Punske) – Punsko valsčiaus tarybos pirmininkas, veikėjas, prisidėjęs prie Punsko bendrojo lavinimo licėjaus įkūrimo 1956 metais;

5) **Justinas Valinčius** (gimė 1930 m. Navinykuose, mirė 2017 m. Punske) – savamokslis, meistras, statybininkas, pastatė daugiau nei 100 įvairios paskirties pastatų Punske ir Seinų krašte, tarp jų Vaitakiemio mokyklą, Navinykų parduotuvę, prisidėjo prie Vidugirių bažnyčios bei Punsko kultūros namų statybos;

6) **Jurgis Valinčius** (gimė 1937 m. Navinykuose, mirė 2008 m. Punske) – mokytojas, visuomenininkas;

7) **Julija Pykytė-Čėplienė** (gimė 1938 m. Navinykuose) – mokytoja, visuomenininkė;

8) **Jonas Senda** (gimė 1953 m.

Navinykuose, mirė 1995 m. Punske) – pedagogas, poetas, visuomenininkas; 9) *Nastutė Sidarienė* (gimusi 1958 m.) – ilgametė Navinykų mokyklos direktorė, jai vadovavusi 28 metus, mokytoja, etnografe, visuomenininkė, kuri laiką gyvenusi Navinykuose.

Verta prisiminti ir kitus svarbius faktus. Tarpukariu Navinykuose įsikūrė lietuviškų organizacijų skyriai. Antrojo pasaulinio karo metais dalis navinykiečių buvo laikomi Suvalkų koncentracijos stovykloje, o 1941 m. 30 % Navinykų gyventojų priverstinai iškeldinti į Lietuvą. Iki 1958 m. vasario pabaigos įsikūrė Lietuvių visuomeninės kultūros draugijos padalinys, veikė biblioteka (Vidugirių bibliotekos filialas) su lietuviškomis ir lenkiškais knygomis. 1915–1920 m. Tomo Milančiaus namuose (dabar toje vietoje gyvena Juozas Berneckas) veikė lietuviška ketverių metų pradinė mokykla. Joje mokė Tomo brolis Martynas, baigęs Veiverių mokytojų seminariją. Jonas Stoskeliūnas iš Kampuočių ir Antanas Valinčius iš Valinčių buvo Martyno Milančiaus mokiniai. Vėliau jie tapo mokytojais ir dirbo Navinykų mokykloje. 1920 m., lenkų administracijai uždarius lietuvišką mokyklą, įkurta lenkiška, su neprivalomomis lietuvių kalbos pamokomis. 1953 m. atsidarė lenkų–lietuvių pagrindinė mokykla, kuri veikė trijuose nuomajamuose namuose (pas dvejus Sendus ir Milončius). 1962 m. baigtas statyti naujas mokyklos pastatas, kuris tarnavo 50 metų. 2013-aisiais Punsko valsčiaus tarybos sprendimu Navinykų mokykla uždaryta dėl finansų stokos. Šitaip užgeso paskutinis šio kaimo šviesulys. Dabar Navinykuose yra 20 sodybų, iš viso 55 gyventojai. Visi lietuviai.

Baigiant belieka padėkoti seniūnui Dariui Baguckui ir jo žmonai Irenai už kaimo tradicijų palaikymą ir rūpinimąsi bei visiems, talkinantiesiems darbuose.

Dailiojo žodžio konkursas

LLD INF.

Birželio 11 d. Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykloje įvyko Lenkijos lietuvių draugijos suorganizuotas dailiojo žodžio konkursas. Jame dalyvavo visų lietuviškų mokyklų moksleiviai: Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos, Vidugirių pagrindinės mokyklos, Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos bei Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjaus.

Visi konkurso dalyviai suskirstyti į grupes pagal amžių. I–II klasių grupėje eilėraščius deklamavo 24 mokiniai. Jūs išklause ir įvertino mokytojos Irena Gasperavičiūtė, Onutė Grėbliūnienė ir Irena Balulienė. Pirmokų gretose laimėjo Liepa Vilkelytė, Inga Žukauskaitė (Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla), Irmina Makauskaitė (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla), Karolina Kmieliauskaitė ir Fabijonas Balevičius (Vidugirių pagrindinė mokykla). Iš antroklų nominacijas gavo Kristijonas

Gausa ir Dainius Grigutis (Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla), Olivija Venslauskaitė ir Simona Ivoškaitė (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla), Olivija Dzemionaitė (Vidugirių pagrindinė mokykla).

Mokytojos Birutė Vaičiulienė, Inga Vilkelienė ir Teresė Gausienė vertino III–IV klasių mokinius. Tai buvo gausiausia konkurso dalyvių grupė. Eiles deklamavo 28 mokiniai. Komisija išskyrė šiuos trečios klasės mokinius: Eveliną Aleksaitę ir Kariną Berneckaitę (Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla), Gretą Nevulytę, Gytį Uzdilą ir Rimą Vitkauską (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla). Tarp ketvirtokų nominacijas pelnė Julija Krakauskaitė ir Edvinas Valukonis (Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla), Erikas Jankauskas (Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla), Mantas Radzevičius ir Ernestas Žilinskas (Vidugirių pagrindinė mokykla).

Konkurso dalyviai

Seinų vaikų darželyje

Vyresnių klasių mokiniai deklamavo po du kūriniai. Čia geriausiems skaitovams skiriamos vietos ir pagyrimai. V–VI klasių kategorijoje varžėsi 12 moksleivių. Juos vertino Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, Aldona Zdanavičienė ir Danguolė Makauskienė. Pirmoji vieta skirta „Žiburio“ mokyklos V klasės mokiniui Daumantui Kuosai, antroji – Ritai Pečiulytei, trečioji – Jonui Kalinauskui (du pastarieji – Vidugirių pagrindinės mokyklos mokiniai). Pagyrimus šioje grupėje pelnė „Žiburio“ mokyklos V klasės mokinė Violeta Grigutytė ir Punsko mokyklos VI klasės mokinė Gabija Stoskeliūnaitė.

Vyriausiųjų, VII–VIII, pagrindinės mokyklos klasių mokinių grupėje buvę 15 mokinių. Vertinimo komisijoje dirbo Rūta Burdinaitė, Janina Macukonienė, Dalia Astrauskienė. Šioje amžiaus grupėje pirmąją vietą laimėjo Punsko mokyklos aštuntokas Mangirdas Vektorius, antrąją – Vaiva Vaicekuskaitė, trečiąją – Rasa Maksimavičiūtė (abi moksleivės – „Žiburio“ septintokės). Pagyrimai skirti trims aštuntokėms: Punsko mokyklos moksleivėms Gabijai Petruškevičiūtei ir Gabijai Uzdilaitei bei „Žiburio“ mokyklos mokinėi Jolantai Misiukonytei.

Konkurse dalyvavo 7 Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjaus mokiniai. Vertinimo komisijos narės – Jolanta Jonušonytė, Vida Uzdilienė, Birutė Stoskeliūnienė. Pirmąją vietą komisija skyrė Rimui Rėkui, antrąją – Viktorijai Petruškevičiūtei, trečiąją – Onutei Karaneckaitėi ir Viktorijai Čerlonytei.

Dailiojo žodžio konkurse dalyvavo taip pat gausus būrys darželinukų – Suvalkų lietuvių darželio, Punsko savivaldybės vaikų darželio, Vidugirių pagrindinės mokyklos ir

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Punsko vaikų darželyje

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos auklėtinių (iš viso 41). Dalis skaitovų atvyko į „Žiburio“ mokyklą, kitus komisija išklaušė jų darželiuose. Visi vaikučiai laimėjo pirmąsias vietas ir jiems buvo įteikti diplomai bei dovanų gavo knygeles.

Praėjusiais metais konkursas vyko virtualiojoje erdvėje. Labai džiugu, kad šiemet galėjome susitikti gyvai. Konkurso dalyviai turėjo galimybę išgirsti savo draugus ir patys skaityti eiles žiūrovų akivaizdoje.

Konkurso tvarka šiek tiek keitėsi. Mokiniai negalėjo burtis į dideles grupes, todėl apdovanojimai buvo teikiami kiekvienai grupei atskirai, norint išvengti didelių susibūrimų. Nepaisant visų sunkumų, konkursui pasiruošė net 127 dalyviai. Sveikiname visus dalyvavusius mokinius ir juos paruošusius mokytojus. Dėkojame komisijų narėms už svarbų ir atsakingą darbą.

Visi moksleiviai gavo padėkos raštus ir dovanėles. Konkurso laureatams įteikti diplomai ir dovanos. Dailiojo žodžio konkursą rėmė Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerija bei Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija. Dėkojame.

Punsko Kovo 11-osios licėjus ne tik moko, bet ir vykdo įvairius projektus

SPAUDOS,
RADIJO IR
TELEVIZIJOS
RĖMIMO
FONDAS

IRENA NEVULIENĖ

Nors šiuo metu mokymosi sąlygos dėl Covid-19 pandemijos visame pasaulyje pasidarė nelengvos ir net nepalančios, Kovo 11-osios licėjaus jaunimas aktyviai dalyvavo įvairiose veiklose ir projektuose. Dėl ES bendrai finansuojamų projektų mūsų mokykla atnaujino ir praturtino ugdymo metodus, sustiprino jaunų žmonių norą mokytis ir tobulėti, būti savarankiškiems, atsakingiems ir tolerantiškiems. Licėjyje vyksta ne tik žinių perteikimo procesas, jos papildomos bendruoju kultūrinio ir psichologinio išprusimu. Tam tikslui mokykla ruošia įvairius renginius, mini valstybines šventes ir vykdo įvairius projektus, kurie skirti ne tik mokyti, bet

ir motyvuoti mokinius, padėti jiems išskleisti visus gebėjimus ir potencialą, patikėti savo jėgomis ir pasiekti geresnių rezultatų bei įsigyti būtinų tolesniam mokslui ir gyvenimui socialinių įgūdžių. Atotrūkis tarp mokyklų kartais būna tikrai didelis, egzistuoja nelygybė švietimo srityje, kokybišką mokslą užtikrinti nedidelėje kaimo mokykloje nelengva. Todėl Punsko Kovo 11-osios licėjus siūlo daug įvairių popietinių veiklų. Mokiniai gali dainuoti chore „Pašėšupiai“, šokti liaudies šokių grupėje „Šalčia“, redaguoti straipsnius laikraščiui „Dėmesio“, žaisti vaikinų ir merginų krepšinio komandose, plėsti savo žinias ir susidomėjimus popietiniuose dalykiniuose būreliuose,

aktyviai dirbti mokinių savivaldoje. Tai pastovios mokyklos veiklos. Be jų, licėjus kviečia savo mokinius ištraukti į įvairius projektus, kurių pastaraisiais metais pagausėjo.

2018 m. mūsų mokykla pradėjo vykdyti tarptautinį Erasmus+ projektą „Tautinės mažumos – Europos turta“. Partneriai tai Hainuvkos 2-asis licėjus su papildomu baltarusių kalbos mokymu ir Vilniaus Pranciškaus Skorinos gimnazija. Dalyviai kviečiami susipažinti su įvairių tautų, kurios gyvena buvusios Lietuvos Didžiosios Kunigaikštystės teritorijoje, kultūrinio paveldu, pamatyti jų skirtumus ir tai, kas jas vienija. Licėjaus dalyviai jau lankėsi Vilniaus baltarusių gimnazijoje, priėmė projekto partnerius Punske. 2020/21 mainų programa buvo sustabdyta ir dėl pandemijos išvyka į Hainuvkos licėjų atidėta kitų mokslo metų pradžiai.

2021 m. licėjus užmezgė ryšius su naujais partneriais iš Lietuvos ir šiuo metu vykdo bendrus projektus. Gegužės mėn. virtualiojoje erdvėje įvyko pirmasis projekto „Pasaulio Lietuva“ etapas – susipažinimas su projekto partneriais: Vilniaus „Laisvės“ gimnazija (projektą koordinuojančia mokykla), Rygos lietuvių vidurinė mokykla ir Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinė mokykla. Antrasis projekto etapas – Lietuvių kalbos ir užsienio kalbų mokinių tiriamųjų ir kūrybinių darbų konferencija „Knyga – būdas pažinti save“. Tai tarptautinis renginys, skirtas atskleisti kalbos, kultūros ir skaitymo svarbą asmenybei bei ugdyti bendražmogiškąsias vertybes. Paskutinis, trečiasis,

Biologijos popietinio būrelio dalyviai

Projekto dalyviai Balstogės medicinos universiteto parke

etapas – tai tipiško mokyklos mokinio įvaizdžio kūrimas.

Pradėtas taip pat vykdyti Lenkijos ir Lietuvos bendras projektas „Draugystės tiltais į istorinę praeitį“ su Kulautuvos gimnazija. Partnerių susipažinimas įvyko virtualiojoje MS Teams erdvėje, vėliau mokiniai, pasiskirstę į komandas, kūrė projekto logotipą. Tolesnis mūsų bendradarbiavimas – tai kelionė per Lenkiją į Krokuvą. Jos tikslas – bendros Lenkijos ir Lietuvos istorijos faktų pažinimas ir aiškinimas.

2020/21 mokslo metais mūsų licėjus dalyvavo bendrame Seinų apskrities, Seinų Simono Konarskio licėjaus ir Punsko Kovo 11-osios licėjaus projekte „Kompetencijos tai mūsų ateitis“. Pagrindinis projekto tikslas – gerinti švietimo kokybę mažose mokyklose organizuojant papildomus būrelius ir išvykas į muziejus, laboratorijas ir universitetus. Punsko licėjyje mokiniai turėjo galimybę gilinti žinias informatikos, matematikos, biologijos, chemijos, geografijos ir istorijos, lenkų, lietuvių bei anglų kalbų būreliuose. Mokytojai stengėsi pateikti įdomią dalykinę medžiagą, todėl projekto dalyvių

neatbaidė net pandemija, dėl kurios dalis mokymų vyko virtualiojoje erdvėje. 30 projekto dalyvių dalyvavo mokslinėse kelionėse į Varšuvą ir Balstogę. Iš projekto lėšų chemijos, geografijos ir biologijos kabinetams nupirka naujų mokymo priemonių. Informatikos kabinete atsirado 10 modernių kompiuterių su programine įranga.

Visų projektų veiklos skatina ugdymo įstaigų bendradarbiavimą, dalijimąsi gerąja patirtimi, naujovėmis,

plečia mokinių galimybes mokslo srityje ir vėliau darbo rinkoje. Veiklos, kurias organizuoja Punsko Kovo 11-osios licėjus, skiriamos mokiniams, jų sugebėjimų lavinimui ir talentų ugdymui, gal todėl mūsų mokyklos mokiniai laimi aukštas vietas konkursuose, pasiekia gerų mokymosi rezultatų ir jau trečią kartą per pastaruosius metus licėjus didžiuojasi vidurinių mokyklų reitingo „sidabrinės mokyklos“ vardu, absolventai tampa gerais įvairių sričių specialistais.

Nuoširdžiai dėkojame visiems mūsų mokyklos rėmėjams, ypač Lietuvos švietimo, mokslo ir sporto ministerijos Užsienio lietuvių departamentui už nuolatinę finansinę paramą. 2020/21 mokslo metais už ministerijos skirtas lėšas mokykla įsigijo nešiojamųjų kompiuterių ir kitų nuotoliniam mokymui reikalingų priemonių. Už nuolatinę paramą ir gerą bendradarbiavimą dėkojame Lietuvos Respublikos konsulatui Seinuose, Seinų apskrīčiai, Punsko valsčiui, „Aušros“ redakcijai, Lietuvių kultūros namams bei visoms bendradarbiaujančioms mokykloms, švietimo įstaigoms ir individualiems rėmėjams.

Išvykos į Varšuvą dalyviai Koperniko mokslo centre

XXX vaikų teatrų festivalis

LLD INF.

Teatras – tarsi tikras gyvenimas, jis ugdo ir brandina žmogų, išmoko ne tik pažinti scenos subtilybes, bet ir branginti gimtąją kalbą.

PADĖKOS UŽ IDĖJĄ IR DARBĄ

Birželio 16 d. Seinuose vyko jau trisdešimtas – jubiliejinis Vaikų teatrų festivalis „Raganė“. Jame dalyvavo gausus būrys vaidintojų iš Punsko, Seinų, Vidugirių ir Suvalkų. Scenoje pasirodė 8 teatrai. Festivalio dalyvius pasveikino LR konsulato Seinuose vadovas ambasadorius Remigijus Motuzas. Lenkijos lietuvių draugijos pirmininkas Algirdas Vaicekauskas padėkojo Jūratei Kardauskienei ir Teklei Paransevičienei už renginio sumanymą ir pirmuosius, pačius sunkiausius, žingsnius jį įgyvendinant bei šios puikios idėjos perdavimą ateities kartoms. Punsko kultūros namų direktorei Astai Pečiulienei padėkota už ilgametę pagalbą organizuojant Vaikų teatrų festivalį, o Seinų „Lietuvių namų“ direktorei Onutei Nevulienai – už talkinimą rengiant

Seinų lietuvių „Žiburio“ darželio teatras „Žiburiukai“

šią šventę. Įdomu buvo pasiklausti buvusios Punsko kultūros namų direktorės Jūratės Kardauskienės prisiminimų apie festivalio organizavimą

pirmaisiais metais. Per tris dešimtmečius daugiausia spektaklių pastatė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, Janina Macukonienė, Irena Vaicekauskienė, Raimonda Chmiliauskienė ir Elena Degutienė. Už vaikų teatrinės kultūros puoselėjimą mūsų krašte ir ilgametį dalyvavimą festivalyje joms įteikti garbės raštai ir atminimo dovanėlės.

XXX FESTIVALIS

Pirmieji scenoje pasirodė darželinukai. Seinų lietuvių „Žiburio“ darželio „Žiburiukai“ suvaidino spektaklį pagal filmą „Senelės gimimo diena“ (vad. Birutė Stoskeliūnienė). Punsko savivaldybės vaikų darželio teatras „Boružėlė“ (vad. Irena Gasperavičienė ir Alicija Nevulienė) paruošė spektaklį „Gedimino sapnas“. Pirmą

Punsko savivaldybės vaikų darželio teatras „Boružėlė“

kartą festivalyje dalyvavo Suvalkų lietuvių vaikų darželis (rež. Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, Arnoldas Vaznelis). Vaikučiai kartu su mokytojais suvaidino nuotaikingą spektaklį „Alkanas žvirblėlis“.

Vėliau pasirodė Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos „Šakar makar“. Pirmokėliai suvaidino „Žvirblio vestuves“ pagal lietuvių tautosaką (scenarijaus autorė – Janė Smiltniekienė).

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Suvalkų lietuvių vaikų darželis

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos „Šakar makar“

Spektaklį paruošė mokytoja Irena Vaicekauskienė, dainuoti išmokė muzikos mokytojas Juozas Pileckas. Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos „Varniukai“ (antrojai) apie save sako: „Esame linksmi, pilni energijos, džiaugsmo ir gerų norų vaikai“. Jie parodė Danguolės Dubinienės spektaklį „Petriukas vabalų šalyje“ (vad. Julija Zielinskienė ir Aldona Zdanavičienė). Vidugirių pagrindinės mokyklos „Šmaikštuoliai“ tai 0–III klasių mokiniai. Pasiūlgę pavasario šilumos ir gėlių margumo, jie pasirinko Anelės Kairaitienės spektaklį „Kas

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos „Varniukai“

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Vidugirių pagrindinės mokyklos „Šmaikštuoliai“

atsiminimus sukūrė įspūdingą spektaklį „Daumantas“. Gera buvo matyti scenoje tokį talentingą jaunimą.

Teatrų vadovams įteiktos padėkos ir proginiai puodeliai. Visi vaidintojai taip pat gavo dovanėles.

DAILĖS DARBŲ KONKURSO LAIMĖTOJAI

Kaip ir kiekvienais metais, festivalio dalyviai galėjo apžiūrėti dailės darbų parodą. Darbeliuose pavaizduoti spektaklių herojai. Darželinukų grupėje konkurso laureatais tapo Lena Balytaitė (Punsko savivaldybės vaikų darželis), Ernestas Berneckas (Seinų lietuvių „Žiburio“ mokykla), Dovydas Malinauskas (Suvalkų darželis). Iš moksleivių komisija skyrė nominacijas Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos I klasės mokiniai Liepai Vilkelytei, Punsko Dariaus ir Girėno II klasės mokiniai Sonatai Zimnickaitei, Vidugirių pagrindinės mokyklos III klasės mokiniai Daivai Marcinkevičiūtei. Darbelius vertino komisijos narės Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė, Dalia Astrauskienė ir Aldona Jonušonytė.

Visiems laureatams įteiktos dovanos.

Šventės vedėjai buvo Punsko lietuvių kultūros namų „Kregždės“ teatro vaidintojai. Festivalį suorganizavo Lenkijos lietuvių draugija ir Seinų „Lietuvių namai“.

SEMINARAS

Siekiant gerinti spektaklių kokybę, gegužės 20 d. surengtas režisūros pagrindų seminaras, kurį vedė mūsų krašto patyrusi režisierė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė. Seminaro pirmoji dalis buvo praktinė. Mokytojai mokėsi trenuozo pagrindų – kūno ir balso išlaidimo, ritminių pratimų, etiudų kūrimo. Antroji dalis – teorinė. Seminaro dalyviai galėjo prisiliesti prie profesionalaus režisieriaus darbo, išgirsti naudingų patarimų.

PABAIGOJE

Meilė teatrui ugdo ne tik meninį skonį, bet ir gimtosios kalbos pajutimą, moko ją branginti. Gal dėl to Vaikų teatrų festivalio tradicija gyvuoja jau tiek metų. Juk visiems mums rūpi išlaikyti ir branginti gimtąją kalbą, ugdyti vaikų sceninę laikyseną, meilę teatrui ir menui, o vaikams tikrai labai patinka būti artistais.

Nuoširdžiai dėkojame ir ilgametei renginio rėmėjai Lenkijos vidaus reikalų ir administracijos ministerijai.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos „Dusalukas“

70 žingsnių. Antrasis „Jotvos“ jubiliejinis renginys

JURGITA STANKAUSKAITĖ

Ką anuomet nešiojaisi savo kišenėje? Kas netiko, tą paleidai, kai ką giliau įgrūdai į kamputį ir laukei tinkamos akimirkos paleisti į orą, kad kada nors parskrystų su naujomis plunksnomis. Marga gegutė užkavė ku-kū ir įkvėpusi gaivaus oro nutūpė ant seno debesies. Nelaukė plojimų ir pagyrų. Ji tiesiog buvo. O tu jos neieškojai, tik laukei, kada galėsit kartu sušvilpti. Juk taip ilgai trūko oro... Užsimerkei ir užsidengusi akis tyliai nusijuokei. Ku-kū!

Štai tokia refleksija užplaukė, pabuvojus birželio 26 dieną vykusiame antrame „Jotvos“

Senjorų šokis

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Renginio akimirka

70-mečio renginyje. Kas ten mūsų laukė? Begalės perkeltinių prasmų, užslėptų minčių ir analizės galimybių. Visa tai atėjo iš renginyje sukaupto didžiulio jausmų bagažo. Tai buvo dar vienas, naujas, kitoks, naujų laikų susitikimas su žiūrovais – ne tik plojimų dalintojais, bet ir dalyviais. Taip, dabar aš, tu ir jūs visi peršokome į naują erdvę. Rodos, viskas aplink tik ir laukė permainų griaustinio, kad imtume mėgautis menu, sceną pastatyti iš mūsų visų.

NAUJA ERDVĖ

Birželį, kaip ir gegužę, „Jotva“ pakvietė mus susitikti neįprastoje vietoje. Šį kartą į Punsko buities muziejaus (skanseno) kiemą. Senelių ar prosenelių laikus menantys mediniai pastatai, rodos, apgaubė visus susirinkusius, davė vietos atsisėsti po tvartelio pastoge, ant seno šulinio lentų, svirno slenksčio, kluone ar pakluonėje ant žolės bei... kaip senais laikais „dziedulis“ pasakodavo, atsiremti į traškančią tvorą. Iš čia išskrido visos oficialios kalbos, uniformuoti įvaizdžiai, suvaržytas jausmas *tinkamai elgtis, tinkamai atsisėsti, kultūringai stovėti*. Viskas, atrodė, buvo sava, nuoširdu, paprasta, jausminga, malonu ir gera. Skanseno kieme žaidė patys mažiausi „Jotvos“ šokėjai ir išsilgta senjorų grupė. Čia ne tik

žiūrėjome, kaip šoko, bet ir patys buvome paraginti prisijungti prie šokio. Mokėmės visi kartu... kaip tai darome visą gyvenimą. Mokėmės iš vyriausių, o vyriausi iš jauniausių. Oi koks smagumas buvo pastriksėti dzūkišką „Sukčių“! Tik spėjom sukiotis, kraipyti kojomis, mankštinti pirštus ir juoktis patys iš savęs.

Kieme buvo paminėti visi „Jotvos“ vadovai. O jų per 70 metų buvo net šešiolika:

1. Petronėlė Durtonaitė-Jakimavičienė
2. Aldona Leončikaitė-Kislo
3. Algis Uzdila
4. Alicija Uzdilienė
5. Dalia Uzdila
6. Jūratė Kardauskienė
7. Lidija Kardauskaitė-Šliaužienė
8. Alicija Mieliauskienė (Jalauškaitė)
9. Nijolė Vyšniauskienė
10. Rūta Burdinaitė
11. Romas Jonušonis
12. Virginija Valenskaitė
13. Kristina Brazienė
14. Asta Pečiulienė
15. Loreta Vasikonytė
16. Kornelija Mauliūtė

Dabartinė „Jotvos“ vadovė Kornelija Mauliūtė padėką vainikavo bendra susirinkusių vadovų daina. Kas mokėjo, kas nemokėjo, bet dainavimas ir klausymas dainuojančių vis dar gyvas ir mūsų krašte.

Šiame savo numylėtame kampelyje „Jotvos“ žingsnių mokėsi keli šimtai lietuvių. Skansene buvo paminėti ir pirmieji šokėjai, iš kurių 1951-uosius menantys du asmenys pakviesti dalyvauti renginyje: Julija Ustach (Stoskeliūnaitė) ir Juozas Kalinauskas, tačiau likus porai dienų iki susitikimo Julija iškeliavo anapus saulės... Rodos, taip tvirtai buvo sakiusi, kad tikrai dalyvaus jubiliejiniame „Jotvos“ renginyje... O kas žino, gal ir buvo, tik žvelgė į mus nuo pūkinio debesies? Čia belieka pacituoti tuomet skaitytus „Jotvos“ vadovės Kornelijos Mauliūtės žodžius: „Žinau, įsidėjai

„Jotvos“ šokėjai

į kelionę vakarykšnią dieną. Nebūna taip, kad išeini visiškai tuščias. Kišenėse turi paslėpęs vaikystės ašaras ir sulaužyto dviračio skambutį. Keliaudamas renki istorijas: draugystes ir išdavystes. Kai ką išmeti, kad kišenės neplyštų nuo svorio. Kai ką pameti, tarsi netyčia, o kai kas būna pavogta iš tavęs. Atimta... Kai kojos pavargsta ir, rodos, jog daugiau nebegali, toliau neša širdis. Žinau, širdis turi sparnus. Širdis kvėpuoja. Oro juk niekas neatims. Todėl širdis sklando, kur nori. Kai pavargsta – įšoka į debesį. Arba šokio ritmu plazdena pavėjui. Žinau, įsidėjai į kelionę vakarykštę dieną. Tą, kuri apie Jotvą. Tą, kuri visko pradžia.“

„JOTVOS MADŲ“ PARODA

Per 70 metų „Jotva“ keitėsi, vystėsi, tobulėjo, o kartu su ja ir visas išorinis grožis. Turėjome progą apžiūrėti visus „Jotvos“ kostiumus, kuriais puošėsi kelios šokėjų kartos. Su gyva paroda buvo glaudžiai susijęs nuostabus šokis „Palangos Juzė“. Vienos poros šokis, avint medines klumpes ir nešiojant ant nugaros dideles Juzės – „kriaučiaus“ žirkles, skatino šypotis kiekvieną žiūrovą. Tai buvo savotiškas trumpas spektaklis

pasimėgauti mūsų akims ir ausims. Net užėjo noras pacituoti žemaitišką literatūrinio personažo prisistatymo ištrauką: „Esmi iš Palangos kriaučius Jūzupas Viskantas. Sugebu siūti čiukas, jupeles, kamzuoles, sermėgas, šalbierkas, šniūrelkas, striupkes, išilginius, kailinius ir visa, ką liepsi, pagaliaus skilandžius, dešras ir vėdarus.“ O tądien skansene tikrai matėme ne vieną „šniūrelką“!

„70 JOTVOS ŽINGSNIŲ“ – LABIRINTE IR EKRAVE

Antroji renginio dalis vyko šalia esančio „Pasakų kaimelio“ labirinte ir mediniame pastate, vietinių kartais vadinamame muziejuku, šalia restorano „Užeiga“. Ir tikrai nesuklysiu, jeigu pasakysiu, kad pirmą kartą taip prasmingai buvo išnaudotas labirintas iš gyvatvorinių augalų ir ten pat stovinti stebėjimo aikštelė, kur grojo ir dainavo Aidžio Staskevičiaus vadovaujama grupė. Šį kartą labirinte bėgiojo ne lankytojai, pamaži slankiojantys turistai, o mes – vietiniai, kurie galbūt anksčiau į jį tik iš toli pažiūrėdavom. Šiame labirinte surengta nuotraukų paroda, kurių dalies autorės yra Virginija

Virginija Karčiauskienės nuotrauka

Šokis „Palangos Juzė“

Karčiauskienė ir Paula Rupinskaitė. Parodą buvo galima apžiūrėti paprastai arba neįprastai – dalyvaujant konkurse, susidedančiame iš labai įdomių užduočių, skatinančių atidumą, įžvalgumą, atmintį, loginį mąstymą ir... istorijos mokymąsi. O kiek tokių buvo, kurie pristoję prie vienos nuotraukos ilgai pasakodavo savo draugams, pažįstamiems ar vaikams apie laiką, praleistą „Jotvoje“...

Privalau paminėti dar vieną labai svarbų akcentą – šios renginio dalies seką buvo galima laisvai pasirinkti, tai reiškia, kad tuo pačiu metu vyko nuotraukų paroda ir buvo rodomas trumpas filmas „70 Jotvos žingsnių“. Dėl to nebuvo spūsties ir pykčio, kuris dažnai lydi griežtos eigos renginiuose. Kaip mes pasakytume: „Tį aik, kur nori ir kadu nori.“ Režisierius ir montuotojas Tomas Marcinkevičius trumpai pristatė kelių asmenų grupės sukurtą filmą ir... labai

suintrigavo. Anot jo, iš pradžių sunku buvo įsivaizduoti, kaip ir iš ko tą filmą sukurti. Kai sulaukė atsakymo – „iš to, ką turi“, reikėjo sukurti iš padėties. Taip ir atsirado puikus kelių minučių filmas, kuriame susipina praeities ir dabarties vaizdai, skirtingų laikotarpių šokio atributikos, koncertų salės, tautiniai kostiumai, šokėjų judesių atkartinimai, kuriuos skiria ir laikas, ir erdvė. Apie filmą daug rašyti negalima, nes jį tiesiog būtina pamatyti. Filmo šokėjos: Brigita Krakauskaitė, Amelija Pajaujytė ir Paulina Valinčiūtė;

režisūra/montažas: Tomas Marcinkevičius; kamera: Lukas Berneckas, Domyka Pečiulytė; muzika: Valdas Šupšinskas.

DĖKOTI YRA UŽ KĄ

Komanda, sukūrusi antrąjį jubiliejinį renginį: Virginija Karčiauskienė, Paula Rupinskaitė, Uršulė Aleksaitė,

Tomas Marcinkevičius, Domyka Pečiulytė, Aidis Staskevičius, Povilas Svetlauskas ir, žinoma, „Jotvos“ vadovė Kornelija Mauliūtė. Visi šie asmenys turėjo savo mažas komandas, padėjusias įgyvendinti renginį. Tai: Lukas Berneckas, Gintautas Krauskas, Evelina Gavienaitė, Paulina Valinčiūtė, Ida Bobinaitė, Greta Bobinaitė, Darius Petras Baliūnas, Gabija Petruškevičiūtė, Karolina Agurkytė, Diana Kogačiauskaitė. Ačiū ir skansene dirbusiems moterėlėms.

Dalinį finansavimą antram „Jotvos“ renginiui suteikė Lietuvos kultūros taryba Globali Lietuva – Global Lithuania, Lietuvos Respublikos užsienio reikalų ministerija ir Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerija. Stipraus palaikymo sulaukta iš: „Krzywe Dechy“, HD Design Hubert Dobkowski Naturalne Wnętrze, Meno ir floristikos dirbtuvės „Strelicija“ ir mūsų krašto audėjos Veronikos Valenskieneš.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

KLAIDOS ATITAIŠYMAS

„Aušros“ 10 nr. 12 psl., Algio Uzdiolos straipsnyje „Atminty išlikusi „Jotva“, įsivėlė klaida. Vietoj „Punsko viršaičio Romo Vitkausko pastangomis, sutarus su Alytaus rajono kolūkio pirmininku Jonu Juravičiumi, suorganizuota mainais už grūdus mums 12 porų tautinių drabužių.“ turi būti: „Punsko viršaičio Romo Vitkausko pastangomis, sutarus su Lazdijų rajono Aštriosios Kirsnos kolūkio pirmininku Algirdu Stakvilevičiumi, suorganizuota mainais už grūdus mums 12 porų tautinių drabužių.“

Sekmadienio žygis

BIRUTĖ GRIGUTIENĖ

1941 m. birželio 14 d. Tarybų Sąjunga pradėjo masinius Lietuvos gyventojų trėmimus į Sibirą. Iš viso išvežta tūkstančiai žmonių. Didžioji dalis vežti į tremtį, kiti – į Gulago stovyklas. Išstremta daug to meto politikų, kitų visuomenės veikėjų. Susipratę lietuviai patriotai nenorėjo susitaikyti su tokiu žiauriu masiniu lietuvių inteligentijos naikimu, taip pat su tuo, kad Lietuva taps viena iš Tarybų Sąjungos respublikų. Lietuvoje prasidėjo partizaninė veikla, pavadinta partizaniniu karu, trukusi nuo 1944 iki 1953 metų. Šiame kare labai reikšmingas buvo moralinis rėmėjų, ryšininkų palaikymas. Lietuvos partizanai veikė ne tik Lietuvoje, bet ir už jos ribų. Palaikė glaudžius ryšius su Vakarų Europos valstybėmis. Lenkijoje, Suvalkų trikampyje, pokariu veikę partizanai buvo pagrindinė atrama Lietuvos partizanų Dainavos ir Tauro apygardoms. Per Lenkiją ėjo kelias į Vakarų Suvalkų kraštas, esantis prie pat sienos su Lietuva, buvo jungiamuoju tiltu šioje kovoje. Šio krašto žmonės labai rizikuodami padėjo partizanams, globėjo juos, maitino, o reikalui esant slaugė. Vyrų aktyviai įsijungė į šią kovą. Moterys tapdavo partizanų ryšininkėmis. Punsko apylinkėse yra šio karo pėdsakų, dar saugoma istorinė atmintis.

Keliaujant po mūsų kraštą akį traukia medžiais apaugę piliakalniai, kalvos, kalneliai. Kažkokia jėga sulaiko žvilgsnį, negali praeiti abejingas, nesustojęs... Tad šiemet birželio 13 dieną Punsko žygeivių grupė nutarė Gedulo ir vilties dienos proga pakeliauti partizanų keliais. Lietingą sekmadienio rytą dvylika žmonių, vadovaujami nenuilstamo

Buvusios Dzidolikų sodybos vietoje

žygeivio Antano Baudžio, patraukėme per Kreivėnų kaimą miško link. Čia lauko keliukais, šiek tiek per mišką, laukus ir perlipę griovius pasiekėme buvusios Dzidolikų sodybos vietą Giluišiuose (Trumpališkyje), kur gimė ir gyveno trys broliai, buvę partizanai. Vienas iš jų, Petras Dzidolikas-Bijūnas – žinomas Lietuvos partizanas. Jis priklausė Geležinio vilko rinktinei, Juozo Ogilbos-Dovalo būriui. Jo veiklos vietos – Jiezno, Stakliškių apylinkės. Dalyvavo Alšininkų kautynėse, mūšyje prie Gojaus miško. Vieną ankstų rytą pavargęs atėjo pas Padriežiškių kaimo gyventoją dieną pailsėti. Pavalgė ir nuėjo į kluoną. Viena iš šeiminių nunešė jam gerti, į gėrimą įdėjusi stiprių migdomųjų. Pati atėjo į Jiezną ir vienam sribui į kišenę įkišo lapelį. Ten buvo nurodyta vieta, kur kietai miegojo Bijūnas. Jiezno sribai atvažiavę jį paėmė ir Jiezne žiauriai nukankino.

Bėgantis laikas viską paslėptų po

stora užmaršties skraiste, jeigu ne mūsų krašto praeičiai neabejingi žmonės. Vienas jų – Petras Lukoševičius (tolimesnis Dzidolikų giminaitis). Jis puikiai atsimena, kaip mama atsivesdavo savo vaikus į Dzidolikiškę ir po liepa atsistojusi verkėdavo. Petras nuo jaunų dienų jautė pareigą šią vietą saugoti ir įprasminėti. Tad jo pastangomis po keliasdešimt metų ir vėl vadinamojoje Dzidolikiškėje būrėsi žmonės. Prieš daugiau nei dvidešimt metų medyje buvo įkelta koplytėlė su Rūpintojėliu. Vėliau, 2019 metais, Dzidolikų sodyboje pastatytas ir medine tvorele aptvertas paminklas partizanams atminti. Jo pagrindiniai sumanytojai ir rėmėjai – Petras Lukoševičius su sūnumi Juozu ir Suvalkų lietuviai bei finansiškai parėmęs Punsko valsčiaus viršaitis Vytautas Liškauskas. Šioje vietoje 2019 metais vyko iškilmės, apsilankė gausus būrys žmonių, Lietuvos šaulių sąjungos atstovai, politikai, vietinės valdžios atstovai,

Iš Antano Baudžio asmeninimo albumo

Buvusios Dzidolikų sodybos vietoje

Dzidolikų giminaičiai, saviveiklos ansambliai, būrys vietinių gyventojų. Jei ką domintų – Dzidolikų šeimos istorija išsamiai aprašyta žurnale „Aušra“ (2019 m. 12–13 nr.).

Mes pastovėjome Dzidolikiškėje po šimtamete liepa, pasigrožėjome gražiai aptverta ir sutvarkyta vieta, nors aplinkui dirbamų laukų plotai. Uždegę atminimo žvakutę patraukėme toliau Vaičiuliškių kaimo link. Praėjome pro Kapčiuko kalną, kurio papėdėje stovėjusi buvusios partizanų ryšininkės Teklės Pauliukonytės-Smilgutės gimtoji sodyba. Kapčiuko šlaitai matė žygiuojančius rusų, vokiečių, lenkų kareivius, kėlė besislapstančių Lietuvos partizanų pėdas. Dabar čia tik žolė apaugęs kalnelis, menantis mūsų krašto istoriją. Partizaniniame judėjime Lietuvos ir Lenkijos pasienyje aktyviai dalyvavo Pauliukonių šeima. Bendradarbiavimo su partizanais pasekmės persekiojo Teklę visą jaunystę. Būdamas 27-erių, jinais 1949 m. gruodžio 29 d. kartu su šeima ištremta į vietovę Grabionž (Grabiąž) Ščecineko apskrityje, Košalino vaivadijoje. 1950 m. vasario 13 d. areštuota, kalėjo Balstogės kalėjime. Išėjusi į laisvę ištekdėjo už Kazimiero Kalvinsko. Daug metų gyveno ir dirbo Slupske. Vėliau persikėlė pas dukrą į Kanadą, ten ir mirė.

2016 m. remiantis jos atsiminimais buvo sukurtas filmas „Baladė apie Rimvydą ir Žaibą“. 2016-ųjų pabaigoje Punsko „Aušros“ leidykloje pasirodė prisiminimų knyga „Buvau partizanų ryšininkė“. Tai įdomus Punsko krašto Lietuvos partizanų ryšininkės žvilgsnis į pokario rezistenciją Lenkijos ir Lietuvos pasienyje.

Toliau žygiavome Vaičiuliškių, Kalinavo, Šaltėnų, Šlynakiemio kaimų keliais. Šlynakiemyje užsukome į kalnelyje esantį pušynėlį, kur 1949 m. gruodžio 15 d. žuvo Dainavos apygardos štabo Ryšių ir informacijos skyriaus viršininkas, partizanų kapitonas Jurgis Krikščiūnas-Rimvydas bei jo adjutantas, iš Mockavos kilęs Vytautas Prabulis-Žaibas. Jie buvo vieni iš garsiausių Suvalkų krašte veikusių lietuvių partizanų. „Anot partizanų rėmėjo Prano Grigučio, 1949 m. žiemos pradžioje J. Krikščiūnas, nujausdamas galimą išdavystę, paprašė, kad jis, P. Grigutis, leistų savo sodyboje Ožkinių kaime išsikasti bunkerį, kuriame būtų galima perziemoti. Remiantis kitos liudytojos – Adelės Pauliukonytės-Samulevičienės – pasakojimu, jau turėdami pasidirbę lenkiškus pasus, partizanai žadėjo perziemoti ir 1950 m. pavasarį traukti į Vakarus. Gavę sodybos šeimininko P. Grigučio sutikimą,

J. Krikščiūnas ir V. Prabulis per vieną naktį (gruodžio 12-osios į 13-ąją) išsikasė bunkerį. Beliko tinkamai įrengti vidų. 1949 m. gruodžio 13 d. paryčiais jie dar sugrįžo į senąjį bunkerį šalia Šlynakiemio kaimo, įrengtą viename iš trijų šalia esančių nedidelių pušynėlių, nuo karo užsilikusiam senosios technikos apkase, o vakare ketino galutinai persikraustyti į naująjį bunkerį. Kaip pasakojo kitas partizanų rėmėjas Juozas Jakimavičius, kurio žemėje buvo minėti pušynėliai, tik spėjus partizanams grįžti į senąjį bunkerį, kareiviai pradėjo suputi mišką. Buvo sutraukta daug

kariuomenės. Pasigirdo šūviai. Netrukus J. Jakimavičius buvo suimtas ir kareivių atvartytas prie bunkerio. Patys jie į vidų lįsti nedrįso – įstūmė suimtą partizanų rėmėją. Bunkerio viduje J. Jakimavičius pamatė sunkiai sužeistą J. Krikščiūną-Rimvydą („buvo nuneštas kaušo viršus, matėsi smegenys“) ir nusišovusį V. Prabulį-Žaibą („matėsi šautinė žaizda pasmakryje, rankoje laikė „Parabelį“). J. Jakimavičius ištraukė iš bunkerio Rimvydą, kurį kareiviai skubiai nunešė prie mašinų, Žaibo kūną, bunkeryje buvusius ginklus, porą kepalų duonos ir J. Krikščiūno rašytą Lietuvos pasipriešinimo kovų istoriją..“

Šių partizanų žuvimo vietoje, prie kryžiaus, uždegėme atminimo žvakutę. Tiksliai jų palaidojimo vieta nėra žinoma. Tikėtina, kad jie atgulė amžinojo atilsio Suvalkų kapinėse.

Iš čia patraukėme Ožkiniuose (Šilainėje) esančios Jotvingių ir prūsų gyvenvietės link. Čia mus pasitiko pats šeimininkas Petras Lukoševičius ir jo pagalbininkai. Pasukome prie akmens, skirto Durbės mūšiui paminėti. Stiebu pakilo trispalvė, sugiedojome Lietuvos himną. Minute tylos pagerbėme visus tuos, kurie buvo ištremti, išvežti iš Lietuvos, kentėjo ir žiaurus likimas neleido jiems grįžti į tėvynę. Aplankėme taip

pat čia pastatytą partizanų slėptuvę (bunkerį). Gyvenvietės šeimininkas pasakojo, kad Petras Dzidolikas-Bijūnas ne kartą lankėsi savo tėviškėje Trumpališkyje, tačiau namuose neapsistodavo. Patraukdavo Šlynakiemio ar Šilainės bunkerių link.

Dėkojame šeimininkui Petru Lukoševičiui ir jo šauniai komandai, kurie mus pasitiko, padovanojo po atminimo medalį, taip pat pavaišino šiltomis dešrelėmis ir kitais skanėstais.

Štai taip prasmingai praleidome birželio 13-ąją. Už tai dėkingi esame mūsų žygių vadovui Antanui Baudžiui, kuris jau daugelį metų „vedasi“ mus mūsų krašto takais, laukais, kalvomis ir kloniais. Sudėtingu pandemijos laikotarpiu šios kelionės tapo dar malonesnės, nes

Šlynakiemio kryžkelėje. Į dešinę – kelias į partizanų žūties vietą

žygiuodami didiname savo fizinę jėgą, galime pabendrauti gamtoje, pažinti savo krašto praeitį ir pasigėrėti mūsų apylinkių grožiu rudenį, žiemą ar pavasarį. Vasarą nežygiuojame, nes sunku eiti per žolę, javais ar kukurūzais apšėtus laukus.

Ši sezoną (2020 m. spalio 25 d. – 2021 m. birželio 13 d.) tokių žygių įvyko daugiau kaip dvidešimt. Keliajome per Punsko valsčiaus kaimus, po Kolietyko, Beceilų, Berznyko apylinkes, prie Ančios ežero, po Šiurpilio ir Gulbiniškių apylinkes, du kartus grožėjomės Stančikų gamtovaizdžiu... Eilinių žygių atstumas – apie 20 km. Kovo mėnesį nuėjome daugiau kaip 30 km, dalyvaudami Antrajame knygnešių žaidime (pasirinkome ilgiausią Jotvinių etapą). Taip pat keturiose iš mūsų – Birutė Sendienė, Birutė Grigutienė, Antanas Baudys, Juozas Žekiauskas – kovo 26 d. dalyvavome naktiniame žygyje Seinai–Smalėnai–Vidugiriai–Krasnavas–Seinai (atstumas – 47 km). Jis pavadintas Velykų „Kryžių keliu“.

Ankstesniais metais Punsko

žygeiviai dalyvavo visuose pėsčiųjų žygiuose „Protėvių, valdovų ir partizanų keliais“ Lietuvoje bei žygiuose kitose Lietuvos vietose. Buvo nuvykę ir į Estiją, Saremos salą, lankė Kalio (Kaali) meteorito kraterį. Ten irgi keliavo pėstute apie 30 km. Buvo taip pat Latvijoje, kur keliavo Gaujos upės slėniais ir pakrantėmis. Eidami matė plačiausią Europoje Ventos krioklį Kuldygoje. Pabuvojo Durbės mūšio vietoje ir Riežupės smėlio olose. Šios neformalios grupės dalyviai patys irgi daug keliauja, dalyvaudami ir pėsčiųjų žygiuose.

Ilgai atmintyje pasiliks taip pat 2018 m. pėsčiųjų žygis Lietuvos ir Lenkijos pasieniu, skirtas Lietuvos Nepriklausomybės – Vasario 16-osios akto signatarams atminti, kurį suorganizavo mūsų nenuilstamas vadovas Antanas Baudys. Nuo sausio pradžios iki vasario 16-osios nueita 104 km (penki etapai). Tai buvo 100 km mūsų žygeivių dovana Lietuvos 100-mečiui. Kiekvieną etapą ėjo 20 žmonių (tiek buvo Vasario 16-osios akto signatarų). Keliauta kiek įmanoma pačiu pasieniu – per krūmus, laukus, užšalusias pelkes...

Kaip matote, istoriją galima pažinti įvairiais būdais, o kartais gal ir tapti tos istorijos dalimi...

Iš Antano Baudžio asmeninio albumo

J. Krikščiūno ir V. Prabulio žuvimo vieta Šlynakiemyje

„Lietuviškas vakaras“ Suvalkuose

ONUTĖ VIRBYLIENĖ

Birželio 23 dieną Suvalkų „Loft 1898“ viešbutyje vyko jaunimo organizuojamas tradicinis „Lietuviškas vakaras“ su dainomis, šokiais ir vaidinimu.

Nuo praėjusių metų kovo Covid-19 pandemija buvo sukauščiusi visą mūsų gyvenimą. Retkarčiais padėtis kiek sušvelnėdavo, bet po kiek laiko virusas imdavo siautėti dar labiau. Susirgimų sumažėjus žmonės pradėjo aktyvėti visose srityse. Taigi ir į renginį susirinko gausus būrys pasiilgusiųjų kultūrinių susibūrimų. Atvyko taip pat daug garbingų svečių: Lietuvos Respublikos konsulato Seinuose vadovas ambasadorius Remigijus Motuzas su žmona Laimute, Šv. Kazimiero draugijos pirmininkas Algirdas Vektorius su žmona Emilija, LLD pirmininkas, Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos direktorius Algirdas Vaicekuskas su žmona Irena, Punsko Dariaus ir Girėno pagrindinės mokyklos direktorius Jonas Vydra su žmona Birute, Punsko Kovo 11-osios bendrojo lavinimo licėjaus direktorius Alvydas Nevulis su žmona Irena ir kt.

Onutės Virbylienės nuotr.

„Lietuviško vakaro“ programos vartus atidarė Suvalkų lietuvių šokių grupė (vad. Alicija Kraužlytė), atlikdama šokį „Per girią girelę“. Sveikinimo žodį tarė LLB valdybos pirmininkė, Suvalkų lietuvių vaikų darželio direktorė Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė ir

ambasadorius Remigijus Motuzas. Jie, tarp kitko, pasidžiaugė, kad nuo praėjusių metų Suvalkuose sėkmingai dirba lietuviškas vaikų darželis.

Renginio metu vyko ir simbolinis šio darželio pirmųjų mokslo metų užbaigimas. Visi vaikučiai ta proga gavo dovanų. Mažyliai su savo mokytojais gražiai pašoko ratelį „Eikš ir tu!“. Direktorė nuoširdžiai padėkojo visiems darželio rėmėjams: visų pirma LR švietimo, mokslo ir sporto ministerijai, Pranui Sovuliui, Elenai ir Kazimierui Baranauskams iš Suvalkų bei Gediminui Žilinskiui iš JAV.

Meno programą tęsė Suvalkų lietuvių vokalinis ansamblis (vad. Arnoldas Vaznelis). Jis padainavo lietuvių liaudies dainą „Lek gervela“ (aranž. „Kukumbalis“) ir Gintarės Jautakaitės „Viešpaties leliją“. Paskui scenoje antrą kartą išsirikiavo Suvalkų lietuvių šokių

Onutės Virbylienės nuotr.

grupė. Šįkart ji atliko šokius „Trys siūleliai“ ir „Galalių gegužinė“. Svarbus momentas buvo Suvalkų lietuvių šokių grupei, vokaliniam ansambliui ir teatrui „Sūduvos“ vardo suteikimas. Visiems „Sūduvos“ dalyviams įteikti maišėliai ir marškinėliai su pavadinimo simbolika.

Kasmet renginyje pasirodo visos Suvalkų lietuvių kartos: vaikučiai, jaunimas ir senjorai. Savo trumpą programą pristato

Onutės Virbylienės nuotr.

Onutės Virbylienės nuotr.

ir „Ančios“ ansamblis (vad. Vytautas Batvinskas). Šiais metais jis atliko dvi nuotainingas dainas: „Buvo naktys švento Jono“ ir „Mūsų dienos kaip šventė“.

Jau tradiciškai „Lietuviškame vakare“ dalyvauja Punsco ir Seinų atstovai. Punksui šį kartą atstovavo LKN choreografinio sambūrio „Jotva“ (vad. Kornelija Mauliūtė) šokėjai, o iš Seinų atvyko dainininkė Simona Zubavičiūtė.

Vėliau Suvalkų lietuvių teatras (vad. Jolanta Malinauskaitė-Vektorienė) parodė dokumentinę dramą

„Via Dolorosa, Lietuva“. Spektaklio scenarijų pagal tremtinių prisiminimus paruošė pati režisierė. Jaunimas tokiu būdu priminė, kad praėjo jau 80 metų nuo Birželio sukilimo (neatsitiktinė ir renginio data). Žiūrovai susikaupę stebėjo šią puikiai paruoštą žiaurios Lietuvos praeities, istorijos pamoką.

Vakaro metu išgirdome daug gražių žodžių organizatoriams, rėmėjams, atvykusiems svečiams, Suvalkų lietuvių darželio bendruomenei, netrūko padėkų mokytojoms ir visiems darbuotojams. Pasveikinti taip pat Punsco LKN choreografinio sambūrio „Jotva“ atstovai. Mat sambūris šiais metais švenčia jau 70-ąjį gimtadienį.

Įdomaus ir turiningo renginio vartus uždarė graškšios Suvalkų šokėjos – apžiūrėję šokio „Kalvelis“ įrašą dideliame ekrane visi išsiskirstė namo pakilios nuotaikos.

Daugiau kaip metus siaučianti pandemija išmokė mus nenuleisti rankų, nepasiduoti... Išmokome prisitaikyti prie esamos situacijos ir organizuoti renginius kitokiomis sąlygomis.

Dėkojame renginio rėmėjoms – LR užsienio reikalų ministerijai ir Punsco „Aušros“ leidyklai. Ačiū organizatoriams už puikią šventę.

Onutės Virbylienės nuotr.

GLOBALI LIETUVA

LIETUVOS RESPUBLIKOS
UŽSienio REIKALŲ
MINISTERIJA

Ansamblių sąskrydis 2021

SPAUDOS,
RADIO IR
TELEVIZIJOS
REMIMO
FONDAS

Birželio 27 dieną Burbiškių kaime prie Galadusio ežero vyko tradicinis ansamblių sąskrydis, kurį surengė Lenkijos lietuvių draugija. Renginyje išvydome ir išgirdome didelį būrį Punsco ir Seinų lietuvių ansamblių. Šiais metais jų dalyvavo dvylika. Dėkojame visiems dalyviams ir žiūrovams, kad po metų pertraukos taip noriai atvykote kartu pabendrauti ir pasidžiaugti vieni kitais.

Punsco Kovo 11-osios licėjaus jaunimo mišrus choras „Pašešupiai“ (vad. Dainius Pavilonis)

Punsco senjorų klubo ansamblis „Tėviškės aidai“ (vad. Gediminas Kraužlys)

Punsco Kovo 11-osios licėjaus tautinių šokių grupė „Šalčia“ (vad. Asta Pečiulienė)

Vidugirių pagrindinės mokyklos moksleivės Rita Pečiulytė ir Sandra Pakuckaitė (vad. Irena Kalinauskienė)

Punsco lietuvių kultūros namų kapela „Klumpė“ (vad. Artūras Pečkaitis ir Arūnas Lekešys)

Seinų lietuvių „Žiburio“ mokyklos vokalinis ansamblis (vad. Inga Vilkelienė)

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Punsko lietuvių kultūros namų tautinių šokių grupė „Vyčiai“ (vad. Asta Pečiulienė)

Nuoširdžiai dėkojame rėmėjai – Lenkijos Respublikos vidaus reikalų ir administracijos ministerijai.

Ministerstwo
Spraw Wewnętrznych
i Administracji

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Vidugirių kaimo kapela (vad. Jurgis Vaznelis)

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Seinų „Lietuvių namų“ vyrų vokalinis ansamblis (vad. Juozas Pileckas)

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Seinų „Lietuvių namų“ ansamblis „Galadusys“ (vad. Laima Jakulevičienė)

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Seinų „Lietuvių namų“ liaudiškos muzikos kapela „Šalcinis“ (vad. Vytautas Gavutis)

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Punsko lietuvių kultūros namų mišrus choras „Džukija“ (vad. Vidas Simanauskas)

Virginijos Karčiauskienės nuotr.

Sąskrydžio akimirka

Saugumo pinklėse

VYTAUTAS PEČIULIS

Aplankyti gimtinę yra neišnykstanti kiekvieno išeivio svajonė. Apsilankius pirmą kartą 1966-aisiais, po daugiau kaip penkerių metų, didelio skirtumo nesimatė, tik vaikai, kurie jau buvo tapę jaunuoliais, neatpažįstamai pasikeitė.

Atvykus pas mane pasirinktai merginai ir mums susituokus, po ketverių metų nusprendėm baigti auginti tabaką ir keltis gyventi į miestą. Mūsų gyvenime įvyko didelių pokyčių. Neturėdami nuolatinio darbo, sumanėm apsilankyti gimtinėje. Pasirinkome kelionę laivu. Keliaudami laivu galėjom pasiimti daugiau bagažo, nes skrendant lėktuvu buvo leidžiama turėti tik vieną lagaminą. Tris kartus teko keliauti per Atlantą: 1960 metais, kai emigravom į Kanadą, ir 1971-aisiais vykstant į Lenkiją ir atgal, kai lankėmės gimtinėje. Laivas „Batory“, kuriuo atplaukiau į Kanadą, jau neplaukiojo. Naujesnis laivas „Stefan Batory“ buvo 15 024 t tonažo, 153 m ilgumo, 21 m pločio ir 21 m aukščio, varomas dviejų garo turbinų. Dešimties aukštų, trys žemiau vandens lygio – vieta sandėliams ir bagažinėms. Virš vandens lygio buvo keleivių kabinos, patalpos laivo darbininkams, valgykla, užsiėmimų salės, krautuvėlės, kavinės ir barai. Viršuje buvo plaukiojimo baseinas ir sporto aikštės. Laivą, pritaikytą transportavimui, iš Olandijos pirkto Gdynė–Amerika linijų bendrovė. Pritaikius turistams galėjo paimiti 773 keleivius. Įgulą sudarė 336 asmenys. Plaukimas laivu truko dvylika parų, bet buvo įdomu, nes vasarą nebuvo didelio bangavimo, o lengvas supimas nekėlė jokių negalavimų.

Perplaukus Atlantą, pasiekus Europos pakraščius, laivas sustojo Olandijos

Uoste prie laivo, kuriuo plaukėm

Roterdamo uoste. Kitą dieną atsidūrė Vokietijoje, Cukshaveno uoste. Kiekviename iš uostų rytą atsikėlus laivas jau stovėdavo ir išplaukdavo vėlyvą popietę. Buvo galima išeiti pasivaikščioti ir daug ką pamatyti. Plaukiant atgal sustojo Danijos Kopenhagoje ir Anglijoje, Londone. Žinant, kad būsim Londono uoste, pranešus iš anksto, atvyko šiame mieste gyvenanti giminaitė susitikti su mumis. Pusdienis prabėgo smagiai besikalbant apie vaikystę gimtinėje.

Ilgoje kelionėje nebuvo nuobodu, nes visą laiką buvo kuo užsiimti, veikė kinas, rengti šokiai, įvairios programos. Kartu keliaujantis kunigas atnašavo mišias. Laivas buvo kaip plaukiojantis miestelis, kuriame verda gyvenimas. Pasitaikė, kad bare daugiau pasivaišinusių keleivių nesutapo nuomonės ir įsiskarščiavę jie ėmė triukšmingai daužytis. Laivo tvarkos palaikytojai juos uždarė nakčiai į daboklę atsipalaidavimui.

Iš Kanados laivu keliavo vyresnio amžiaus vyras su žmona. Keliaujant vyras mirė. Taip atsitikus nustoja galioti bilietas. Našlė sutvarkė viską, kad būtų pargabentas į Gdynės uostą. Grįžtant į Kanadą mirė besilankiusi gimtinėje vyresnio amžiaus vienuolė. Pranešta vienuolynui Amerikoje, bet negavus nurodymų buvo palaidota pagal jūrų papročius vandenyne. Įdomu buvo pamatyti tokias laidotuves. Anksti rytą laivas sustojo ir iš aukštai galėjome viską stebėti. Jūroje laidota be karsto, specialiame maiše. Su pridėtu svoriu palaikai padėti ant specialios platformos prie laivo krašto. Keliaujantis kunigas atliko laidotuvių apeigas. Laivo sirenai gaudžiant platforma pakrypo ir palaikai nuslydo į bangas. Atplaukus į uostą Kanadoje laukė vienuolyno atstovai, norėdami paimiti palaikus. Sužinojo, kad mirusioji jau palaidota vandenyne.

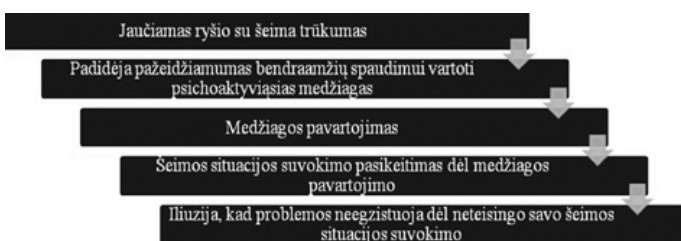
(Bus daugiau)

Punsko valsčiaus socialinių problemų įvertinimas

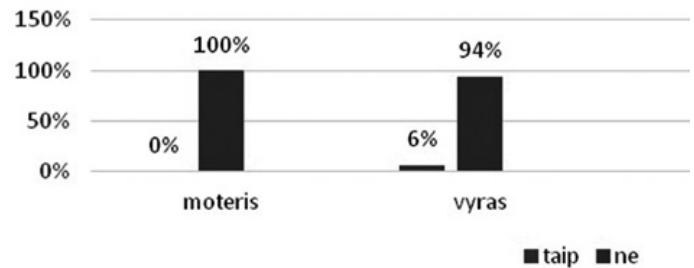
Tęsinys.

Pradžia „Aušros“ 2021 m. 7 nr.

Tam, ar jaunuolis norės pabandyti priklausomybę sukeliančių medžiagų, įtakos turi daug veiksnių. Didžiulę įtaką šiuo atveju turi, be kita ko: šeimyniniai ryšiai, bendraamžiai, žiniasklaida ir socialinė žiniasklaida. Šiais laikais vis dažniau pastebimas silpnėjančių ryšių tarp šeimos narių reiškinys, kuris itin atspindi vaikų ir tėvų santykiuose. Šeimos modeliai gali turėti įtakos tam, kad jaunuoliai anksčiau pradės vartoti psichoaktyvias medžiagas, norės eksperimentuoti bei rinksis tam tikrą medžiagą. Taigi nesėkmingai funkcionuojanti šeima gali daryti įtaką vaiko asmenybės, neatsparios priklausomybėms, vystymuisi bei tapti daugelio stresinių situacijų, dėl kurių jaunuolis gali ryžtis pabandyti narkotikų, alkoholio ar nikotino, priežastimi¹². Žemiau pateiktoje diagramoje galime pamatyti, kaip veikia šis mechanizmas¹³:

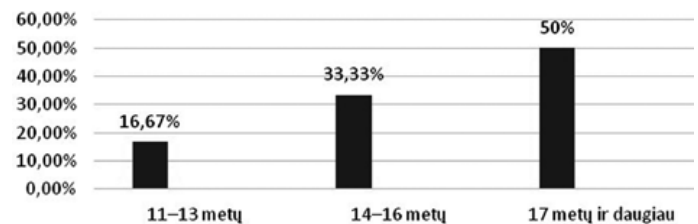

Kitas šio įvertinimo skyrius susijęs su anksčiau minėta (narkotikų) problema. Jame bandoma nustatyti narkotikų, naujų psichoaktyviųjų medžiagų bei kitų psichoaktyviųjų medžiagų vartojimo mastą tarp Punsco valsčiaus mokyklų moksleivių ir patikrinti žinias, susijusias su psichoaktyviosiomis medžiagomis. Moksleivių buvo paklausta, ar kada nors jiems teko vartoti narkotikų. Iš gautų atsakymų matyti, kad 94 proc. berniukų ir 100 proc. mergaičių niekada nebandė psichoaktyviųjų medžiagų. 6 proc. berniukų pareiškė, kad bent kartą jau yra bandę narkotikų, naujų psichoaktyviųjų medžiagų bei kitų psichoaktyviųjų medžiagų (6 asmenys).

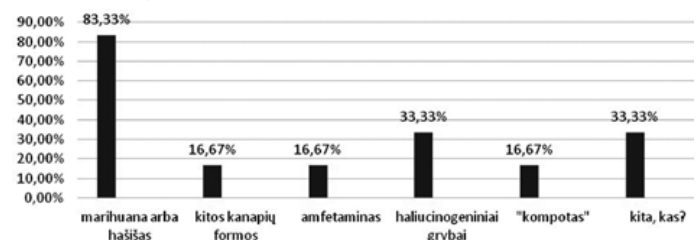
66 diagrama. Ar kada nors bandei narkotikų / naujų psichoaktyviųjų medžiagų bei kitų psichoaktyviųjų medžiagų?

Berniukai, kurie prisipažino, kad jau yra bandę psichoaktyviųjų medžiagų, patikslino, jog jas vartojo būdami: 11–13 metų (16,67 proc.), 14–16 metų (33,33 proc.) bei 17 metų ir daugiau (50 proc.).

67 diagrama. Jeigu taip, kiek Tau buvo metų?

Nepaisant to, kad nedaug moksleivių prisipažino, jog bandė psichoaktyviųjų medžiagų, būtina patikslinti, kokios tai buvo medžiagos. Dauguma apklaustų berniukų nurodė, kad tai buvo: marihuana ir hašišas (83,33 proc.) bei haliucinogeniniai grybai (33,33 proc.). Atsakydami „kita, kas?“ moksleiviai (33,33 proc.) nurodė: miristiciną, LSA, etanolį, azoto oksidą, kofeiną, nikotiną, tujoną, teobrominą.

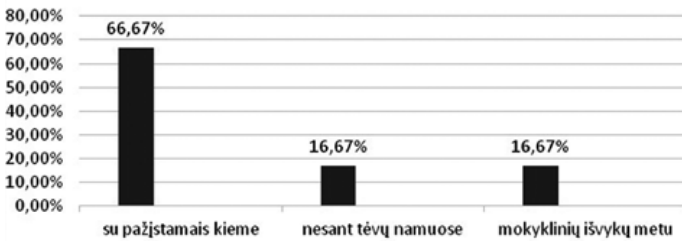
68 diagrama. Kokios tai buvo medžiagos? (Klausimas su keliais atsakymų variantais.)

Be to, žemiau pateiktoje diagramoje galima pastebėti, kokiomis aplinkybėmis jaunieji gyventojai vartojo

12 Z. Gaš, *Šeima ir priklausomybės. Maria Curie-Skłodowska universiteto leidykla, Liublinas, 1994.*

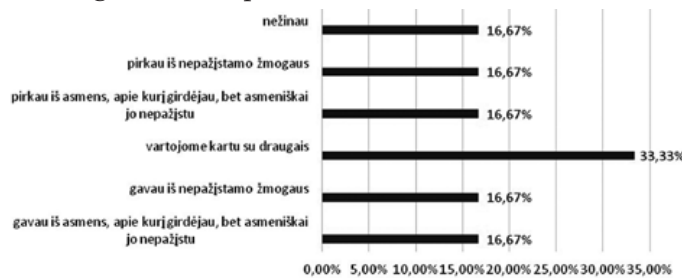
13 F. Streit *mechanizmas.*

narkotikus ar kitas psichoaktyvias medžiagas. Berniukai narkotikus ir kitas medžiagas vartojo su draugais kieme (66,67 proc.), nesant tėvų namuose ar mokyklinių išvykų metu (po 16,67 proc.).

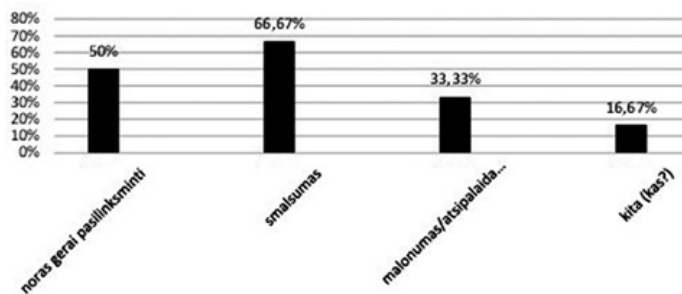
69 diagrama. Kokiomis aplinkybėmis vartojai šias medžiagas? (Klausimas su keliais atsakymų variantais.)

Jaunieji gyventojai paaiškino taip pat, iš ko ar iš kur gavo psichoaktyviųjų medžiagų. Žemiau pateikiami berniukų atsakymai. Dauguma jų nurodė: „vartojome kartu su draugais“ (33,33 proc.).

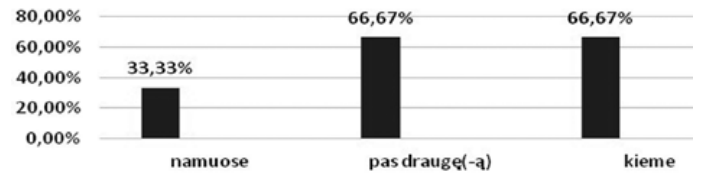
70 diagrama. Iš kur gavai psichoaktyviųjų medžiagų?

Respondentai pareiškė, kad dažniausia priežastis, dėl kurios jie ryžosi pabandyti psichoaktyviųjų medžiagų, tai smalsumas (66,67 proc.), noras gerai pasilinksinti (50 proc.), pajusti malonumą ir atsipalaiduoti (33,33 proc.). Atsakydami „kita, kas?“, berniukai nurodė: „yra daug mitų, kad kai kurios psichoaktyviosios medžiagos (pvz.: kanapių žiedynas, kuris išskiria THC), kurios gali sukelti stiprią priklausomybę, nuo šios medžiagos prasideda kelias „stipriųjų narkotikų“ link“.

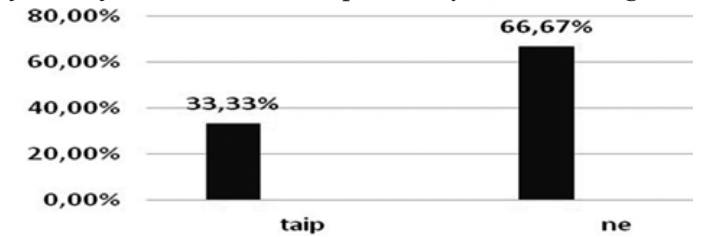
71 diagrama. Kodėl pradėjai vartoti narkotikus, naujas psichoaktyvias medžiagas / kitas psichoaktyvias medžiagas?

Berniukai dažniausiai vartojo narkotikus pas draugę ar draugą, kieme (po 66,67 proc.) bei namuose (33,33 proc.).

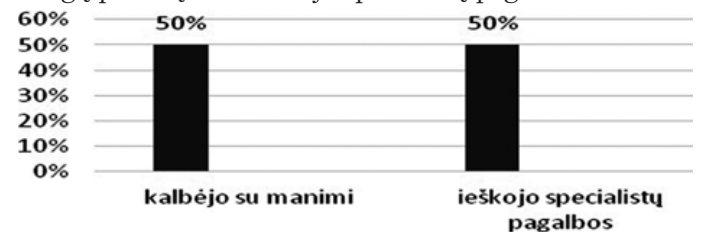
72 diagrama. Kur Tau teko vartoti narkotikus / naujas psichoaktyvias medžiagas / kitas psichoaktyvias medžiagas?

33,33 proc. berniukų patikina, kad jų tėvai žino apie tai, jog jie vartoja narkotikus ar kitas psichoaktyvias medžiagas.

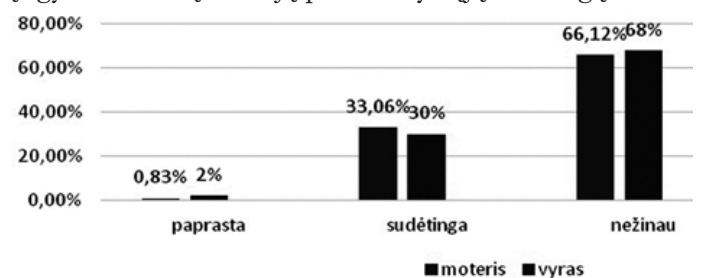
73 diagrama. Ar tėvai žino, kad vartoji narkotikus / naujas psichoaktyvias medžiagas?

Be to, po 50 proc. berniukų pareiškė, jog tėvai kalbėjo su jais apie žalingą narkotikų ir kitų psichoaktyviųjų medžiagų poveikį arba ieškojo specialistų pagalbos.

74 diagrama. Kaip reagavo Tavo tėvai, sužinoję, kad vartoji narkotikus / naujas psichoaktyvias medžiagas?

Visų moksleivių buvo paklausta, ar sudėtinga jų vietovėje gauti narkotikų ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų. Apklaustieji atsakydavo labai panašiai. Dalis abiejų lyčių moksleivių mano, kad artimiausioje jų aplinkoje sudėtinga gauti psichoaktyviųjų medžiagų (30 proc. berniukų ir 33,06 proc. mergaičių). Likusioji 68 proc. berniukų ir 66,12 proc. mergaičių dalis nenurodė tikslaus atsakymo, o 2 proc. berniukų ir 0,83 proc. mergaičių teigia, kad Punsco valsčiuje paprasta įsigyti narkotikų ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų.

75 diagrama. Jeigu norėtum savo vietovėje įsigyti narkotikų ir naujų psichoaktyviųjų medžiagų, tai padaryti būtų...

(Bus daugiau)

LEGENDINIAI TELESKOPINIAI KRAUTUVAI

CAT®

- GARANTIJA – 2 METAI ARBA 4000 MTH*
- Mechaninė pavarų dėžė 6x3
- Variklių galia nuo 83 iki 106 kW (111-142 KM)
- Kelių stūmoklių hidraulinis siurblys
- Abiejų ašių stabdžiai
- Standartiškai oro kondicionierius ir pneumatinė sėdynė (žemės ūkiui skirtas variantas)
- Išilginė variklio padėtis
- Didelis aušintuvas
- LED apšvietimas
- DPF stoka

Modelis	Maksimalus kėlimo aukštis	Maksimalus pakeliamas svoris
	mm	kg
TH357D	7 000	3 500
TH408D	7 600	4 000
TH3510D	9 800	3 500

* 2 metų arba 4000 MTH garantija taikoma TH357D, TH408D, TH3510D modeliams su CAT® C3.4B arba CAT® C4.4 ACERT varikliais, kurie atitinka Stage IV išmetamųjų teršalų standartą. Tiklesnę informaciją teikia žemės ūkio technikos įgaliotieji platintojai bei UAB Bergerat Monnoyeur. Garantijos sąlygos apibrėžtos garantiniame lape.

Būstinė: Augustów, Tytoniowa 4,
tel. +48 604 447 198, el. p. biuro@pom.com.pl

Bergerat
Monnoyeur

2021 m. birželio 28 d. į amžinybę iškeliavo
A. A. ANTANAS ALEKSA
iš Žvikelių.

Nuoširdžiai dėkojame visiems, dalyvavusiems laidotuvėse, giesmininkams, giminėms, kaimynams, pažįstamiems ir visiems, kurie meldėsi, lankė Velionį gedulo namuose ir palydėjo į paskutinę kelionę. Nuoširdžiai aciū Seinų ir Suvalkų ligoninių bei Punsko ambulatorijos gydytojams ir medicinos seselėms už mūsų Tėvelio gydymą.

Žmona ir vaikai su šeimomis

DĖKOJAME

Seinų parapijos lietuviams, kurie aukojo giesmininkams, giedantiems šermenyse ir laidotuvėse. Jūsų aukas skyrėme vargonų balkono naujoms medinėms grindims, kurias visuomeniškai atliko Vitas Grigutis ir Jonas Dabulis.

Seinų bažnytinis choras

PUNSKAS

Punskas – nedidelis miestelis,
Prie gatvių pritūpę trobelės.
Bažnyčios varpai skamba darniai,
Jos bokštai šviečia aukštai.
Vaikščioja dzūkų šnekta,
Plaukia linksma daina.
Šoka ir groja gražiai,
Skamba jų garsas puošniai.
Punsko kraštas gražus,
Banguoja ežeras dailus.
Ošia tankūs miškai,
Girdis paukštelių garsai.
Atvyksta keleivių pulkai,
Visi mes jų laukiam šiltai.
Suranda čia savo kelius,
Pamilsta kaip savo namus.

Diana Petruškevičiūtė

Lietuvos žiniasklaida

2021 06 14–07 11

Per šį ilgą laikotarpį šalyje netrūko įvykių, kurie ne vieną dieną traukė žurnalistų, politikų, politologų dėmesį. Tai ir itin išaugęs nelegalų, kertančių Lietuvos–Baltarusijos sieną, skaičius, ir vėl kažkelintą kartą Seime keliamas klausimas dėl buvusio Aukščiausiosios Tarybos–Atkuriamojo Seimo (AT-AS) pirmininko Vytauto Landsbergio pripažinimo tuomečiu valstybės vadovu, ir Mindaugo karūnavimo diena. O dar Prezidentas Gitanas Nausėda, žadėjęs būti visų prezidentu, dabar ir vėl, kai kas sako, savo veiksmais ir kalbomis reiškia simpatijas radikaliesiems visuomenės daliai... O Lietuvos krepšininkų pralaimėjimas Kaune Slovėnijai ir pirmą kartą per tris dešimtmečius nepatekimas į olimpinės žaidynes keletą dienų straipsnių, reportažų, komentarų gausa lenkė visus kitus įvykius.

Pastaruoju metu į Lietuvą plūsta nelegalūs imigrantai iš Baltarusijos. Jei per visus praėjusius metus buvo sulaikyta apie 90 nelegalų, tai šįmet per gerą pusmetį – jau daugiau kaip pusantro tūkstančio.

Tiesa, anot portalo lrytas.lt, tokias operacijas pasienio pareigūnai net vengia vadinti sulaikymais – pasieniečių pastebėti nelegalūs imigrantai nebando nei bėgti, nei priešintis ir klusniai vykdo jų nurodymus.

„Po COVID-19 testų jų laukia nelengvos apklausos. Dauguma migrantų nemoka nei anglų, nei rusų kalbų. Padėdami vieni kitiems pareigūnams jie nurodo savo pilietybę, tačiau tai – nebūtinai tiesa. Dauguma atvykėlių neturi asmens dokumentų arba juos specialiai sugadina“, – rašė portalas.

Tarp sulaikomų asmenų nemažai vaikų, moterų, kai kurios net su kelių mėnesių kūdikiais. Pasirodo,

nelegalai (bent jau dauguma) nėra patys skurdžiausi savo šalių piliečiai. Kaip žiniasklaidai sakė vidaus reikalų ministrė Agnė Bilotaitė, vieno žmogaus kelionė kainuoja apie 1,5 tūkst. eurų, visos šeimos pervedimo per sienas kaina gali siekti 35 tūkst. eurų. Tai patvirtino ir pasieniečiai: ant kai kurių nelegalų rankų brangūs laikrodžiai, rankose nepigūs telefonai, o kišenėse nemažai dolerių ar eurų.

Vis didėjantis nelegalių migrantų iš Baltarusijos antplūdis į Lietuvą tampa rimtu iššūkiu šalies tarnyboms. Vidaus reikalų ministerijoje svarstyti trys nelegalių migrantų skaičiaus scenarijai: jeigu per dieną į šalį patektų 500, 1000 ar net 10 tūkstančių bėglių.

Pastaruoju metu daugiausia jų sieną kerta prie Druskininkų. Tiesa, nors bendras Lietuvos–Baltarusijos sienos ilgis beveik 680 kilometrų, yra tokių vietų, kur jokios realios užkardymo priemonės nesą, tik žemės ruožas, atskiriantis dvi šalis (nors, pasak pasieniečių, ten taikomos kitos modernios valstybinės sienos apsaugos priemonės).

Apie problemas saugant rytinę visos ES sieną susitikime su į Lietuvą Gitano Nausėdos kvietimu atvykusiu Europos Vadovų Tarybos pirmininku Charlesu Micheliu kalbėjo ir mūsų šalies vadovas. „Reikia pripažinti, kad mes patys kai ko nepadarėme per pastaruosius 10 metų tam, kad sienos būtų saugesnės. Šiandien turime apie 60 proc. Lietuvos sienos su Baltarusija, kuri tiesiog neatitinka minimalių kokybinių reikalavimų, ir todėl ši problema tik gilėja. Todėl vienas iš aspektų yra būtinybė kaip galima greičiau finansuoti sienos kokybės ir kontrolės užtikrinimą, tikintis ir ES finansinės paramos“, – sakė G. Nausėda. Silpnas pasienio vietas,

be abejo, žino ir renkasi ir nelegalai. Tarp sulaikytųjų daugiausia Irako, Irano, Sirijos piliečių, bet pasitaiko ir rusų, baltarusių, turkų.

Lietuvos politikai neabejoja, jog masinis nelegalių imigrantų antplūdis vyksta su Baltarusijos prezidento žinia, o juos nukreipia Lietuvos sienos link patys baltarusių pasieniečiai. Baltarusijos faktinis vadovas Aleksandras Lukašenka gegužės pabaigoje Baltarusijos parlamente sakė: „Minskas pasienyje su Lietuva iki šiol stabdė narkotikus ir migrantus. Dabar jūs patys juos valgysite ir gaudysite.“ Lietuvos pasieniečiai pasakojo, jog dabar su Baltarusijos pasieniečiais nėra jokių santykių ir kad iš Baltarusijos pusės atėjusių sienos pažeidėjų grąžinti atgal nėra jokių galimybių. Anot jų, anksčiau susitikę Lietuvos ir kaimyninės šalies pasieniečiai vieni kitiems bent pamojuodavo.

Įdomu, kad dauguma LNK televizijos kalbintų nelegalių imigrantų sakė buvę Gardino ar Minsko universitetų studentai... Varėnos rinktinės pasienio vadas Virgilijus Raugalė paašikino, kodėl negalima neįleisti tų migrantų: „Yra Europos Sąjungos teisės aktai, mes esame Europos Sąjungos šalis, todėl turime priimti pabėgėlius, kurie ateina ir prašo pagalbos. Kitos išeities nėra.“ Tiesa, teisės aktai ir humanizmas savo keliu, tačiau kad dauguma Lietuvos piliečių nedega didele meile imigrantams, žinoma seniai. Ir pastarosiomis dienomis portalo lrytas.lt apklausoje „Kaip reaguotumėte, jeigu šalia jūsų būtų įkurdinti imigrantai?“ iš 4600 atsakiusių net 70 proc. teigė: „Blogai. Kita kultūra, kita rasė, kiti papročiai. Nepatiktų man tokie kaimynai.“

Savo nuomonę dėl nelegalių imigrantų antplūdžio „Žinių radijui“

išsakė ir profesorius ekonomistas Raimundas Kuodis. „Tie migrantai dabar yra valstybinio diversinio plano dalis, jie nėra jokie ekonominiai migrantai, bet mes į juos žiūrime kaip į kokius vargšelius pabėgėlius, kuriuos reikia priglausti ir pamaitinti. Ne, tai yra Baltarusijos valstybinės kompanijos transportuojami žmonės į Lietuvą. Čia yra diversija, čia yra tas pats, kas žalieji žmogeliukai. Įsivaizduokite, kad atvažiuotų žalieji žmogeliukai. Ar mes su jais cackintumėmės kaip su kažkokiais disidentais? Bet mūsų politinis elitas net nepriima normalių sprendimų: per naktį priimk įstatymą, kad tie žmonės nebešeriami kažkur Pabradėje, bet yra sodinami, nes jie supranta, kad jie yra dalis žaidimo diversijos prieš Lietuvą. Baigtusi paskatos.“

Dalį savo galvos skausmo centrinė Lietuvos valdžia pabandė permesiti ant savivaldybių pečių: pasitarę su merais, bet neklausę gyventojų, jų pašonėje įkurdino dabar tuščiose mokyklose ar kultūros namuose ne vieną dešimtį sulaikytų nelegalų. Ir nors valdžios atstovai sako, kad tai tik laikinai, kol praeis 10 dienų karantinas, kada sulaikytieji bus išvežti į statomus palapinių miestelius, o patys nelegalai „geri ir ramūs“, gyventojus tai mažai guodžia. Parodytame vienos televizijos reportaže iš Varėnos rajono gyventojai valdžios atstovams tiesiai rėžė, jog nelegalių imigrantų bijo patys, bijo dėl vaikų, o jei pamatytų kokį tamsiaodį savo kieme, tai nežinotų, ir ką daryti – ar paimti šakes, ar pakviesti arbatos...

„Pasienio su Baltarusija ar netoli jo esančios savivaldybės, priėmusios į savo patalpas nuo keliasdešimties iki pusantro šimto migrantų, sako nebeturinčios daugiau vietų“, – rašė portalas 15min.lt. „Alytaus vicemerė Jurgita Šukevičienė sako, kad savivaldybė Alytaus aerodromo buvusiose administracinėse patalpose apgyvendino 71 migrantą. „Tai – viskas, ką mes turime, kadangi tai – Alytaus

miestas, tai yra vienintelis pastatas, kuris irgi kelia daug iššūkių, jis buvo skubiai surastas ir tai yra vienintelė galimybė, nes patalpų buvo vertinta ir daugiau. Pagal lokaciją, kadangi esame miestas, ieškojome kaip įmanoma labiau nutolusių patalpų nuo gyvenamųjų teritorijų, mieste tai padaryti itin sunku“, – sakė J. Šukevičienė.“

Pastarosiomis dienomis su kariuomenės pagalba, siekiant sulaikyti nelegalių imigrantų antplūdį, lengvai įveikiamos sienos vietos imtos tvirti spygliuota viela.

Nors AT-AS pirmininkui V. Landsbergiui, atrodo, titulų tikrai netrūksta, tačiau ne kartą daugiausia dešiniųjų pažiūrų politikų pastangomis Seime buvo rodytos iniciatyvos jam suteikti dar vieną – tuomečio šalies vadovo – statusą. Toks siūlymas buvo ir praėjusios kadencijos parlamente, tačiau tuo metu dešiniojosios jėgos buvo mažumoje ir įstatymo projektas palaikymo nesulaukė. Pastarosiomis savaitėmis Seimas vėl ėmėsi veiksmų, kad V. Landsbergiui būtų suteiktas valstybės vadovo statusas. Šį kartą, Seime esant kitokiam jėgų pasiskirstymui, projektui pritarė. Visuomenėje tai sulaukė nemažos kritikos, ką, tiesą sakant, turėjo suprasti ir projekto iniciatoriai: konservatorių patriarchas V. Landsbergis įvairiose visuomenės apklausose tikrai nebūna tarp populiariausiųjų. O jei kalbama dar apie kažkokius naujus titulus, vardus ar pareigas, tai portalų skaitytojų komentaruose gali paskaityti ohoho kokių atsiliepimų...

Tai komentuodama Seimo sprendimą „Lietuvos ryto“ televizijos laidai „Nauja diena“ sakė ir politikologė Jūratė Novagrockienė, pastebėjusi, kad visuomenėje nepopuliarus sprendimas gali pakenkti ir taip nukritusiems konservatorių reitingams. Ji, svarstydama, kodėl, daugumą apkaltinę siekimu perrašyti istoriją, „prieš“ balsavo opozicijos atstovai, teigė: „Kaip bežiūrėtume, jeigu savo laiku V. Landsbergis buvo labai populiarus

politikas, tai laipsniškai jo populiarumas mažėjo, o galiausiai susiformavo netgi priešiškus. Kartais V. Landsbergio pavardė linksniuojama kaip negatyvus dalykas.

Seimo nariai gal ir turi savo nuostata, iš kitos pusės, man atrodo, kad tai yra ir tam tikras atsižvelgimas į visuomenės nuomones ir balsavimas pagal tai, kaip galbūt nemaža dalis rinkėjų pasisakytų dėl šio statuso patvirtinimo.“

Tėvynės sąjungos-Lietuvos krikščionių demokratų frakcijos seniūnės pavaduotojas Andrius Vyšniauskas minėtoje laidoje teigė, kad Seimo pritarimas dėl valstybės vadovo statuso Landsbergiui suteikimo yra istorinės klaidos ištaisymas. Nepriitariantys tokiam įstatymo projektui dažniausiai remiasi tuo, jog Konstitucinis Teismas (KT) 2002 m. birželio 19 d. nutarime yra išaiškinęs, kad tada Lietuva neturėjo valstybės vadovo. Apie tai portale 15min.lt buvęs Konstitucinio Teismo pirmininkas Dainius Žalimas straipsnyje „Apie Vytautą Landsbergį: valstybės vadovo klausimas atsakomas nesunkiai“ rašė: „KT buvo konstatuota, jog AT-AS Pirmininko pareigybė nepriilygsta dabartinėje Konstitucijoje nustatytai Respublikos Prezidento, kaip valstybės vadovo, pareigybei.

Ar AT-AS Pirmininkas atliko valstybės vadovo funkcijas ir gali būti laikomas valstybės vadovu, KT nutarime paprasčiausiai nėra analizuojama.

<...> Nėra jokių konstitucinių ir teisinių kliūčių Seimui priimti teisės aktą atitinkamai įvertinant AT-AS Pirmininko vaidmenį ir statusą. Konstitucija to nedraudžia.

Taigi AT-AS Pirmininko statuso klausimas yra geras testas ne tik Lietuvos valstybės savigarbai, bet ir jos politikų savarankiškumui. Pamatysime, kas nugalės: sveikas protas ir sąžiningas požiūris į visuotinai žinomą istorinį ir politinį faktą, ar scholastinės tam tikrų teisininkų ambicijos.“